

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hosszunk mesél gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czímezendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogadtatnak el.

Az e lapokban foglalt ozkkekért minden utányomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: József 40-66.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — Ix. —	489
Tárcza. — Virágok szerelme. — Schiller Ottó	490
Gazdasági levél. — Szász Ferencz	491
Ó-zsi búzánk vetésidejének kérdéséhez. — Pécsi Popovits Emil dr.	491
Gyümölcsingások létesítése. — Balogh Bálint	492
Adatok a tőze-es rétegek műtrágyázásához. — Matlaszkovszky Tádé	493
Könyvismertetés	494
Kérdések és feleletek	494
Kérdések: Nyirkos tapintatú rozsa. E. E. — Rétrágyázás ideje. I. V. — Egy évesnél régiebb széna. L. Zs. — Northon-féle kut a zöldséges kertben. P. T.	
Feleletek: Hány évig hat a műtrágya. Végh Kálmán Mátyás. — Szücs János. — Trágyatelep körüli fák. Balogh Bálint. — Végh Kálmán Mátyás. — Késői dohány után mit vessék? Szücs János. — Gyümölcsfák a szőlőkben. Sz. G.	
Aprók	495
Hírek	496

SZEMLE.

(Rossz aratás. — A Köztelek rossz tanácsadása. — Ismét magyar birtok román kézen. — A száj- és körömfájás és a sertésvész terjedése. — A budapesti gyapjuaukciók jubileumához. — Baromfi-tenyésztési proféták. — É elmiszerhamisítások.)

Az időjárás az aratás idejében bizony rettetőnek mutatja be magát. Esők, felhőszakadások, óriási vízmennyiségek hömpölyögnek a folyókban, áradások hirtelen mindenfelé. Vidéken, így a kis magyar Alföldnek egy részén még csak e héten fogtak a rozs aratásához, s így konstátálható, hogy bizony 10—12 napi késéssel, holott ugyanott Péter Pál előtt két nappal szokott a rozs aratása megindulni. Ugyancsak Északnyugatmagyarországon közli egyik jeles gazdánk, az a jelenség, hogy az árpa a rozsossal együtt érik be, a mit a fejlődésben levő árpának dércsípésével hoz összeköttetésbe. Ugyanazon kútfő tapasztalatai révén egy tanácsos is szolgál a gazdáknak s ez az, hogy cecidoniás gabonát, ha nem tulságosan támadta meg, nem érdemes kiszántani és tavasziakkal pótolni. Ugy a tavasziak mennyisége mint az árkülönbözetek ezt indokolják. Tul a Dunán jártunk s a mit ott láttunk, vegyes érzelmeket keltett bennünk. Némi helyen igen szépek a gabnák a zabok kivételével, másfelé pedig igen silányak. Ennek okait vissza kell vezetnünk az ősz szeszélyeire, a korai vagy késői vetési időszakokra, a mint hogy éppen vetni lehetett. Annyi bizonyos, hogy a késői vetés nem igen válik be. Most, hogy itt az aratás ideje, mint fentebb em-

lítünk, az időjárás üzi szeszélyeit s hol peng 1—2 napig, esetleg csak 1—2 óráig a kasza, hol pedig egészen pihen. Mennyivel könnyebb a kész áruval kereskedni és hasznot abból huzni, mint a százféle eshetőségekkel, melyekkel a gazdának meg kell küzdenie. Az erdélyi állapotokat illetőleg a mai gazdasági levél számol be.

Boldogult mesterünk Ordódy Lajos néhány évvel ezelőtt hatalmasan kikelt e lapok ezen rovatában az ellen, hogy a Rubinek—Rohonczy konzorcium kijelentette, hogy adják a gazdák elterményeiket minél előbb és azon áráért, melyeket a vevők felajánlanak, mert nem lesz áremelkedés. Ordódy akkor felvetette azt a közvetítő indítványt, hogy fizessék meg az indítványozók a különbözeteket a gazdáknak és akkor rendben leszünk. Hát bizony nagy árkülönbözeteket kellett volna a konzorciumnak pótolnia, a miket pótolnia lehetetlen lett volna. 1913-at, az odiózus számú évet írjuk s talán a félelem ettől adja egyik Köztelek-i cikkirónak a tollat a kezébe, hogy július hó 2-án egy hasonhangu és hangulatu cikket bocsát közre, mint anno dazumal a két fentvezett, indokolván, hogy „1. a fogyasztás nem emelkedik, vagy legalább is nem oly mértékben, mint azelőtt, 2. óriási, szokatlanul nagy készletek vannak, melyek az új campagne-ba átvitetnek s így 3. a kisebb termés sem baj, mert a belfogyasztás nem fog szenvedni, de esetleg felesleg is marad“, és végül 4. a pénzügyi helyzet korántsem kecsgetető és 5. az amerikai Unió- és Oroszországnak nagyon kedvező a termése. Taglaljuk e kijelentéseket és ad 1. nézetünk az, hogy a fogyasztás hirtelen emelkedését mindig bizonyos fokig a stagnáció követi, miként a vérsaturációt vagy impregnációt, sőt a dekadencia is beállhat, mely utóbbi azonban a jelen esetben ritkább jelenség. Némi pihenés után azonban, mihelyt az ország közigazdasági viszonyai fellendülésnek örvendenek, ismét megváltozik a helyzet. De azt kérdjük, miből állapítható meg a fogyasztás apadása? Talán a most világgá röpitett 180 millió koronás kacsával? Ha pedig a stagnációt vesszük alapul, úgy az a bel- és külpolitikai bonyodalmak behatása alatt áll és a 4. alatti pénzügyi válság az előidézője. Ez pedig sivár és a spekuláció gyengíti. A 2. alatti óriási készletek csak fantazmagóriák, jó kiesztel fogások, vagy agrémek egyes spekulánsok fejeiben, melyeket ijesztő jelszavakként dobnak oda a tőzsdén, hogy legyen mivel a gazdákat megijeszteni, de kimutatni senki sem meri, mert nem tudja, miként az 5. alatti nagy terméseket az Unió és a csár birodalmában sem. A budapesti közraktári vállalatnak 16—30 junius közti kimutatása csak 379.310 q búzával, 44.313 rozssal, 68 árpával, 76.063 zabbal és 76.000 tengerivel számol el.

Az Unió termésbecslésére Shaw alaposan ráczáfolt, ha mindjárt Cortis optimizál is, az oroszra pedig az a válaszuk, hogy a Balkán tüzfészek és a különben könnyen lebonyolítható hajókereskedelem ma az elszállítások miatt bizonytalanságban leledzik és ugyancsak pozitívumként mondhatjuk, hogy az orosz termés nagyon is kétséges, még pediglen a legterményesebb guvernement-okban. Most itt van Románia Balkán fellépése is, a mely az exportot megtiltotta és még elszállítási nehézségeket okozhat. Az Unió termését »kielégítő«-nek tartják. Kanadáé »valamivel jobb«, de ott a korai fagyoktól félnek és a jelenlegi időjárás behatásától, Oroszországban pedig Déloroszország inkább a tavaszibuzára támaszkodik, mely nem jól áll és az orosz hírek és a statisztika pedig megbizhatatlanok.

Ha Olaszországot is hozzávesszük Franciaországgal, úgy megtudjuk, hogy előbbinél a próbacséplések éppenséggel nem kielégítő. Nyugatfranciaországban pedig rossz a termés. Ezen országnak többi részeiben az eredmények sem valami kecsgetetők, hol vannak hát azok az európai jeles termések? Németország búzakészlete éppen elég júliusra. Rozsot Észak- és Nyugatnémetországban vásárolják, sőt az orosz határon túl is. Zabja az országnak nincsen s ezzel befejeztük a gabnák kitünő helyzetét. Marad tehát a spekuláció, mint egyetlen érv vissza, mely, mint már fentebb említettük, a pénzügyi helyzet kulisszái mögött kuporog. Most beszéljen gróf Zselénski Róbert ismét a főrendiházban és adjon be egy törvényjavaslatot a határidőüzlet eltörlése ellen. De ne blamálja megint magát azután, hogy a gabonaárak már elég magasak s így visszavonja javaslatát. A »Köztelek« neves cikkirójának pedig annyit, hogy vigyázva kell a gazdáknak tanácsokat adni, jelszavaknak nem szabad felülni, nehogy azután a la Rubinek—Rohonczy tőle kérjék a differenciák megfizetését. Eldobták megint a sulykot, mint most gyakrabban a Köztelekben, mely kedvez a spekulációnak és nem a gazdák érdekeit védi. Teljesen merkantilista észjárással és logikával él!

Bármily elismeréssel vagyunk is az Altruista bank iránt, írja a »Gazdaszövetség« hivatalos lapja, nem adhatjuk föl azon reményünket, hogy a bank fölöslegessé teszi a birtokpolitikai törvény meghozatalát, mely lehetetlenné tenné az olyan vesztett csatákat, mint az alábbi eset. Szolnok-Doboka vármegyében fekszik a felsőcsősi 11.000 holdas uradalom, a mely hajdan Teleki-birtok volt és a mely most románkézre került. A birtokot régebben felkínálták a kormánynak, a földmivelésügyi miniszterium ki is küldötte szakértőit, ezek elvégezték a becslést és megállapították, hogy állami vételre alkalmas

Tisztelt Czim!

Van szerencsénk b. tudomására adni, hogy Állattenyésztési Osztályunk vezetője augusztus hó második felében, már az alpesi lehajtás megkezdésekor, Svájcba fog utazni több megrendelés foganatosítása végett.

Azon t. Tagjaink tehát, kik ezirányu szükségletüket ezen alkalommal óhajtják biztosítani, sziveskedjenek megrendeléseiket minél előbb bejelenteni és ha az utazásban személyesen résztvenni akarnának, úgy ezen szándékukat is közölni kérjük.

Budapest, 1913 július hó.

Kiváló tisztelettel

Lényeges behozatali kedvezmény.

Magyar MEZŐGAZDÁK Szövetkezete.

volna. A tulajdonos által kért vételért a becsü-
sők elfogadhatónak találták, azonban a hivatalos
eljárás lassúsága miatt az ügy nem haladt előre.
Aztán az Altruista Bank érdeklődött a birtok
iránt, telepítési célokra alkalmasnak is találta,
azonban, hogy, hogy nem, az Altruista Bank
sem törődött tovább az üzlettel és a míg a foly-
tonos huzavonával hetek és hónapok teltek el,
azalatt a szomszédos román községek birtoko-
sai egyre magasabb és magasabb árt kínáltak a
birtokért, úgy, hogy az uradalom jelenlegi tulaj-
donosa végre is nekik adta oda a földet. Az ér-
dekelt román községek most fölparcellázzák az
uradalmat s a magyarság újra szegényebb az
ország egy darabjával.

Szomorú hírt kell adnunk. A száj- és köröm-
fájás, ugyszintén a sertésvész újból fellépett és
szépen terjed és szedi áldozatait. Nem is csoda,
hiszen az ilyen időjárásban a betegségeknek,
meghüveléseknek és az eliszaposodott, zombékos
legelők nincsenek a marháknak, sertéseknek
nyére. Az elővigyázat semmiképpen sem árt, a
mire gazdáink szíves figyelmét felhívjuk. Hogy
mily kín az aratás és behordás terhei mellett
pedig állatjainak a takarmányt jelenleg mint
bükönnyt, luczernát behordani, azt mindenki
tudja. A legfokozódottabb erőpróba idejét éli
egyaránt ember és állat.

Még néhány szót a budapesti gyapjuárveré-
sek jubileumához.

A budapesti gyapjuárverések, a melyek mikor
1894 júliusban 4160 zsák gyapju kínálásával
megindultak, nem jósoltak, csak muló létet, mert
alig volt egy-két öszinte barátjuk, de annál több
ádáz ellenségük, kik rájuk nézve veszedelmes-
nek tartottak, hogy a nagyközönség megtudja
mily áron kell tulajdonképpen hazánkban ez
vagy az a gyapjuminőség. És ime, annyi balsze-
rencse közt, oly sok vizsály után ép egészség-
ben üli meg ezen közgazdaságilag oly fontos in-
tézményük 20. évfordulóját. A forgalom a dolog
természetétől fogva nem lehetett nagy arányú,
de azért mégis egy 64 km. hosszú tehervonatnak
megfelelő gyapju jött az aukciókból kifolyólag
Budapestre és ezzel biztos támpontot nyújtott,
hogy adott körülmények közt, mily áron lehet

hazánkban valamely gyapjuminőséget eladni.
Megteremtette az adás-vevések egészséges ár-
alapját, de azt az alapot fokozatosan emelte is.
Elismeréssel kell adoznunk azon magyar szak-
emberek működésének, kiknek közreműködésé-
vel történtek a multban az ármeghatározások
(Bálintffy Pál, Hainrikffy Pál, Hegedüs József,
Lejtényi György, Renner Gusztáv, Skita Sándor)
és jelenleg (Szilágyi János, ifj. Lejtényi György),
de a munkában és felelősségben az a férfi vette
ki magának az oroszlanrészt, a kit az illető bi-
zottságok 1894-től kezdve mindig egyhangu-
lag elnökükké választottak s ez dr. Rodiczky
Jenő volt. Milyen munkát végzett, arról némi
fogalmat szerezhethetünk magunknak, ha elgondol-
juk, hogy 38 millió kg. gyapjunak, mely az ár-
verésekre eddig felküldetett minden tételének
nemcsak egy, hanem szükség szerint 4-5 min-
tája is megfordult kezében, azonfelül ő állapí-
totta meg az értékelés tudományos alapjait és
fokozatosan fejlesztette az eljárás módszerét,
hogy ez nemcsak a maga nemében egyedül álló,
hanem valóban páratlan is. A gazdaközönség,
becsületére legyen mondvá, hamar föl is fogta
azon eljárás megbízhatóságát azt bizalommal
fogadta és alkalmazkodik hozzá.

A »Pesti Hírlap«-ban újabban »a tojáskeres-
kedelem fejlődése« és »tojás és baromfitermelé-
sünk reformja« czímen Winkler János és Baross
Kálmán tollából két czikk jelent meg, mely kö-
zül az előbbi dieshimnuszokat zeng a tojástözs-
dének és az óriási fejlődésről szól. Az utóbbi az
Orpingtonoknak zeng ódát, azon fajtának, mely
minálunk semmiképpen sem vált be és még
mindig az angliai baromfi és tojásexport törek-
véseket propagálja, holott sem refrigátor vag-
gonjaink nincsenek, sem pedig mit a cikkirő el-
hallgat, hogy 5-6 nap alatt az áru ki nem ér és a
szállítás igen drága. Bevallja, hogy árunk a leg-
olcsóbb odakint, a mit azzal hoz összefüggésbe,
hogy a sokféle közvetítés kezein frissességéből
veszít. Végkonklúziója a tömegtermelés. Kevés
megjegyzésünk van. Hogy a mi jó, nevezzük
magyar vagy parlagi tyukunkat lepocskondozza
az tévedésen alapul, mert szaporasága gyors
fejlődése, jó tojóképesége kifogásolni valót alig
hagy maga után, míg az Orpington fejlődésére

és csontképződésére annyi eleséget fordít, hogy
tenyésztete, a mi parlagiainkkal keresztezve sem
fizeti ki magát. Utóbbiakra igényességét és pety-
hüdt szervezetét is átörökíti és minálunk rossz
tojóképességét is átörökítette. Nálunk a tojóké-
peséget nem növelték mint Amerikában s így
az Orpington a rossz tojófajták között foglal he-
lyet. A tömegtermelési jelszavak, akkor válnak
valóra, ha gazdáink úgy a takarmányozási, vala-
mint a baromfitermesztés és állategészségügy
minden részleteit elsajátították. De ki tanítja
őket erre? Talán Winkler vagy Baross? A nem
készültségnek e téren az eredménye a reáfizeté-
ses tenyésztés és az elkedvetlenedés volt, mely
sajnos mindenfelé észlelhető és tapasztalható.
Újból a tenyésztőket a hamis proféták sem ké-
pesek beugratni.

Nyáron szokott kisülni a turpisság! Oh, igen!
És főleg az élelmiszerek közül. Gyilkolás, rablás
a mi most történik. Liptói turót gyártanak lug-
kövel, a soroksári millimárik egész raját rajta-
csipik a tejhamisításokon. A jelenlegi régi hasz-
navetetlen törvény alapján a büntetések eny-
hék s mi sem természetesebb, hogy vigan folyik
az élelmiszerhamisítás tovább minden vonalon
és minden szakmában. Mi nagy bizalommal
fogadtuk gróf Serényi abbeli ígését, hogy az
élelmiszertörvény mielőbb a t. Ház elé kerül.
Kivártuk valamivel a három évet túlhaladó ide-
jét, de ez irányban eleddig misem történt. Le-
het, hogy a kéz javaslat, valamely referens író-
asztalának fölájában fekszik, miként az új vadá-
szati törvény is, mely immár 12 éve készen van,
de úgy Tallián Béla mint Darányi Ignác, lévén a
vadkár megállapítás és annak megfizetése és a
törvény szigorítása a nagy urak világában nem
népszerű, egyszerűen ad acta tétették. Báró Ghil-
lány Imre a jelenlegi földmívelésügyi miniszter-
től azonban méltán elvárjuk, hogy mindkét tör-
vényjavaslat, de elsősorban a nagyon is szigori-
tott élelmiszerhamisítási, mielőbb a törvényho-
zás elé kerüljön. Elvárható ez annál is inkább,
mert a guelfek és ghibellinek vulgó mező-
gazdák és merkantilis körök harcában ki-
vánatos volna megtudni, hogy kik a ludasok a
hamisításokban. Mi úgy véljük, hogy kevésbé a
gazdák, mint a t. tuloldal.

-ix.

TÁRCZA.

Virágok szerelme.

Irta: Schiller Ottó.

Vannak tudósok, a kik a virágok életét az ál-
latokénál alacsonyabb rendűnek, de azért olyan
komplikáltnak és önmagában olyan tökéletes-
nek tartják, hogy az ilyenféle kifejezéseket, mint
a »virágok szerelme« egészen komolyan bele-
veszik tudományos műveikbe és a virágélel-
kenesedéseinek és örömeinek az emberi örö-
mökötől és szenvedésektől nagyon különböző,
de azért mégis valóságos létezéséről tudomá-
nyosan meg vannak győződve.

Hogy igazuk van-e ezeknek a tudósoknak, mi
most nem firtatjuk. Hiszen ez az az évezredes
probléma, a melyről már könyvtárakat írtak
össze és a melyről mégis ugyszólván még a leg-
kevesebbet tudjuk, hogy: mi a lélek, a természet
mely határáig terjed a lélek birodalma és miben
különbözik az ember lelke az »állatétől«, az ál-
laté a virágokétól stb.?

Most csak azt akarjuk kissé közelebről meg-
vizsgálni, hogy milyen főfeltételek mellett men-
nek végbe a fajfentartás és a szaporodás folya-
matai a növényországban, melyek a virágoknak
errevaló szerveik, hogyan alkalmazkodnak ezek
a szervek a legkülönbözőbb viszonyokhoz stb.
Azt az elméletileg ugyan óriási fontosságú kér-
dést, hogy vajjon csakugyan szerelem: vágy és
gyönyörűség-e a virágoknak ez a »szerelme«,

vizsgálataink utiprogrammjába most nem vesz-
szük bele. Csak félreértések elkerülése végett
vetettünk egy pillanatot ebbe az irányba is.

Bármilyen izgató és stilszerű is volna a virá-
goknak emberi értelemben vett szerelmi életével
foglalkozni, hiszen viszont az emberi szere-
lemnek a képei tele vannak virágok színével és
illatával, csak kevéssel hálátlanabb feladat a
virágok merőben külső szerelmi apparátusait
tanulmányozni. Hiszen nagyrészt ezzel az apa-
rátussal függ össze a virágformák ezer és ezer
változatossága, színe és illatárnyalata! Nagy
mértékben a szerelmi élet szükségletei formál-
ják a virág alakját, adják meg színét és il-
latát.

A virágszerelemnek a lényege szintén a meg-
termékenyülés. De a virágok életében alig kép-
zelhető pillanat, mikor a forró vér egymás kar-
jaiba hajtja a nemeket. Hiszen a növényország
látszólag a mozdulatlanság elátkozott birodalma,
a hol talán még a szerelmesek is csak »gyöke-
ret vert« lábakkal sóvároghatnak egymás után.
Az üres sóvárgás inkább hasonlít a halál lehe-
letéhez, mint az élet tetteihez. A virágoknak,
ha élni és szaporodni akartak, meg kellett tör-
niök a mozdulatlanság szörnyű varázsát. És
éppen ez az a szentimentális gondolat, melyet a
modern botanikusok annyiszor hangoztatnak:
a könnyű és gyöngéd virág, az élet első hajtása,
harcban az élettelen természet nagy mozdulat-
lanságával. Hogy hogyan segít magán ez a
csöpp kis jószág, hogyan erőszakol ki a maga

kicsi életével a legvégső szükségben csenevész
picinyke mozdulatocskákat, melyekkel a por-
zók mégis rá-ráhajolnak a bibéjükre, teleszór-
ják a himsejtekkel tartalmazó sárga virágporuk-
kal és megtermékenyítik a »nöstényt«.

De az önmegtermékenyítésnek (autogámia)
erre a mozgáspárányokból álló kínos erőfeszíté-
sére, mint mondtuk, csak a legrosszabb esetben
kerül a sor. Elsősorban azért, mert sikerült a
virágnak egyszerűbb módszereket is találnia:
fölhasználja a természet nagy mozgató erejét, a
szelet és a kicsiny, de röpdőső állatkáit, a pillé-
ket, méheket, legyeket stb. A »szelek szárnyán«
viteti át porzóinak férfierejét a levegőben lágyan
ringatózó növényi petesejthez, vagy az emli-
tett rovarok testéhez keni szép arany porát, me-
lyet ezek, ha két-három szárnycsapással arébb
a virág-Danaë-re szállnak, aranyeső alakjában
hullatnak le magukról.

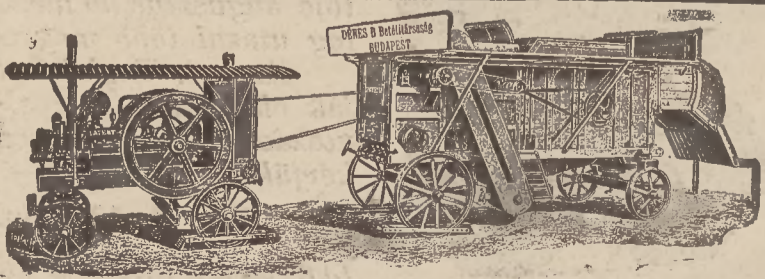
A szél játékát aránylag könnyű volt a virágok-
nak fölhasználniok; legföljebb csak bizonyos
repülőképzőképzőket kellett maguknak készíte-
niök. Hogy azután ehhez a mesterséghez csak-
ugyan kitűnően értenek is, azt láthatjuk azokon
az aeroplanjaikon, a melyekre termésüket szok-
ták erősíteni, hogy ez a szélrózsa minden irá-
nyában elrepüljön. Hiszen a virágok repülőszere-
kezetei határozottan mintául szolgáltak azok-
nak a feltalálóknak is, a kik a levegőt akarták
meghódítani. A szállítás bizonytalanságával
szelek hátán azonban szintén kellett szá-
molniok, hiszen a szél nem fuvarlevél értelmé-

A közeledő cséplési időnyre való tekintettel felhívjuk a tisztelt gazdaközönség
figyelmét, hogy mielőtt cséplőkészlet-szükségletét fedezné, okvetlen forduljon arájánlatért
DÉNES B. Betéti társaság-hoz, Budapest, V., Lipót-körút 15.
J. KRÁTKY gépgyár, PRERAU csász. és kir. udv. szállító vezérképviseletéhez.

hol állandóan nagymennyiségben raktáron állanak a legkülönbözőbb nagyságú cséplőkészle-
tek. — Ezek közül kiemeljük a raktárunkon lévő **30 HP. eredeti német gyártmányu**

MAGÁNJÁRÓ BENZINLOKOMOBILT,

mely egy 54" vagy 60"-os cséplőgépet, valamint nagyobb szabásu
malmot képes üzemben tartani. A gép tökéletessége, sokoldalúsága és bámulatos
olcsósága miatt ajánlatos annak minden gazdaság részére való beszerzése.

Kérje okvetlen képes árjegyzékünket és arájánlatunkat.

Gazdasági levél.

Pusztakamarás, 1913. július 6.

Írta: Szász Ferencz.

Junius 6-tól olyan bolond időnk jár, hogy már közel állunk mi is a megbolonduláshoz, hideg, dér, szél, vihar, eső, eső és megint eső változtatják egymást; csak éppen a jég hiányzott, hogy teljes legyen a természet büntető játéka, pedig hát azt hittük, hogy elég volt a tavalyiból az időre is. A hideg okozta dérrel még csak kibé-kültünk volna, mert kevés helyen érvényesült pusztító hatása s csak a kényesebb növényekben tett kárt a folytonos eső; hűvösökés időjárással egyetemben ki is javította ugy a hogy, ugy a tengerit, mint a többi dércsipett veteményeket, de egyelőre ugy az esőből, mint a hidegből, mert előre veti árnyékát egy második 1912 s akkor aztán mihetünk jeget aszalni, meg zabot hegyezni Nárityenbe! A szárazság ellen megtanultunk védekezni, már ifjabb gazdanemzedékünk is át van itatva ettől az eszmétől, mint azt az OMGE Kodolányi-féle alapjának kamataira az időn kitűzött »Az okszerű talajművelés szerepe a szárazság elleni küzdelemben« című pályakérdésre beérkezett gazdasági akadémiai hallgatók által írott pályamunkák »Boronával öntözzünk«, »Kapával öntözzünk« stb. jeligéi is örvedetesen bizonyítják, de mit csináljunk, mikor sok hull a jóból s annyiféle változatban, hogy naponta 10 léle intézkedést is kell kiadni s a végén még a 11-iket sem lehet végrehajtani.

Réti szénánk egy része kazalban van, de azt is csak beoptuk, valamint a lóhert is, a többi széna szekeres boglyában van. Mindegyre hozzá fogunk behordásához, mikor ki-kisüt a nap, olyan formán, hogy a felső, átmedvesedett réteget legerelyezzük, de sajnos junius 17-e óta még nem volt olyan napunk, hogy zavartalanul dolgozhatunk volna.

A legelő jó, de mit ér, ha szerencsétlen gulyának nincs nyugta sem éjjel, sem nappal a sok eső miatt. Ilyenkor mondja a gulyás, hogy a sok esőtől lábán szárad a jószág. Igaza van!

Mindezek, mondjuk, hogy csak másodlagos kérdések, de mi lesz a kalászosokkal, mert hiszen — különösen búzáknál — jó, ha hűvösökés időjárásban készül a szem, de hát mifélek

általában olyan zöldek még a búzák hogy igen óhajtának egy kis jó időt, annyival is inkább, mert még fel talál szökni a most még csak az alsó leveleken fészkelő rozsdá a sok esővel, melyhez eső nélküli reggeleken ködök is járulnak, meg napsütéses futó meleg esők. Van azért nálunk is már sárguló tábla a koraiak közt s ugy általában nincs semmi panasz a búzákra, mert elég szépek és ha — annyi ha van, hogy el sem próbálom sorolni őket, hát ugy 8—9 q között aratnánk kat. holdanként. Legszebb feje van a diószegi búzáknak, csak ritkásak egy kicsit, régi termelésű gazdasági búzáknak feje kisebb, de viszont sűrűbb állású — hibája a kései vetés miatt, hogy sok a sarjkalászszerű apró fej közte. A csak másodéves termelésű loosdorfi búzákra sincs semmi panasz, pedig egy részét kísérlet szempontjából decemberbe vetettük, jobban mondva tapostuk a földbe, nem is a földbe, hanem a föld sarába. A még csak nagyon kis keretben termelt egyszerű kiválasztással nemesezt búzákról még nem mondhatok véleményyt, de a »rögszülötte« lévén, a természet rendje szerint idővel legjobb kellene, hogy legyen viszonyaink között.

A rozs, eltekintve egyes dült és gyommal átnőtt foltoktól, meséket ígér, azt hiszem megfogjuk haladni a tavalyi 15 q-ás átlagot. Hogy, a petkusi és a régi gazdasági rozsunk közül melyik lesz jobb, majd a gép mondja meg. E héten aratjuk a rozsot, ha jó idő kerekedik.

Tavasziak közül a buza, melyet az idő, őszi buza pótlására, többet vetettünk mint különben szoktunk, gyönyörű szép, de mivel eddig mindig beapott, most sem remélünk sokat tőle. Ha annyit adna, mint a látszólag gyöngébb őszi buza, hát meglennénk elégedve vele.

Árpából a Hanna árpa teljesen kiszorította régi gazdasági árpánkat. Jó talajon szuperfoszfát sotrágával vetve lesz rekord termésű tábla is, de az átlag is fog ugy 9 q körül járni. Az árpákat már kerülgetik a verebek, tehát zsendülnek — sárgulnak, fehérednek is szépen.

Az országos panaszkodás tárgyát képező zab nálunk is megsínylette a hideget, elmaradt, most hánnya ki a zászlaját, nem tudjuk még, hogy és mint lesz. Termelési kísérletre vetett 1. eredeti duppau, 2. után termett duppau, 3. Lochow-

féle arany zab, 4. gazdasági zab közül legszebbet mutat és legtöbbet ígér a Lochow-féle, egy héttel hánnya ki hamarabb a fejét, mint a többi.

Mindezen adatok csak uradalmi termésre vonatkoznak — gazd. tudósítói becslésemben, sajnos, csak gyengébb becslési számadatokat jelenthetek, mert kisgazdáinknak nagyon sok helyen több lesz a vad repeze és vad zab, mint a gabona.

Tengerit töltögetjük, mikor ki nem ver az eső, egy-egy fél napig nem ragad a föld. Általában szépek, csak a hideg és a tartós eső miatt nem fognak mindenütt aratás idejére tengelyig érni, pedig ez a regula felénk.

A répa már jobban betartja a regulát, mert nincs még itt az aratás s teljesen takarja a földjét, gyönyörű szép.

A szőlő munkálatokat a sok eső hátráltatja, permetezni sem lehet, legfeljebb kénporozni, mikor nem csurog felülről s ezt meg is tesszük, nehogy baj legyen ezzel a gyalázatos idővel.

Gyümölcsfák első zöld permetezését végrelalahára be tudtuk fejezni 4%-os kaliforniai létel.

Adjon a jó Isten jó időt, jó aratást, bő termést. Az idő kezd felderülni.

Őszi búzáknak vetésidejének kérdéséhez.

Írta: pétyz Popovits Emil dr., Berlin.

Daczára annak, hogy még messze vagyunk az őszi buza vetésidejétől — hiszen még csak aratjuk e növényt — még is azt tartom, hogy e kérdés kell, hogy érdekeljen bennünket épp most, a mikor a junius hó 14. napján megjelent s a vetések állásáról szóló hivatalos jelentés igen fontos megjegyzéseket tartalmaz. E megjegyzéseket a feledéstől megóvni óhajtánám, hogy azok eszünkbe jussanak őszre, a mikor arra szükségünk lesz.

Hogy az Alföldön gazdálkodók mikor vessék az őszi búzát, erre a kérdésre elméleti szempontból meglehetősen biztos választ adhatunk.

Ha figyelembe vesszük Alföldünk speciális éghajlati viszonyait (főként hőmérsékletmenetét) és a magyar buza különös tulajdonságait, ahhoz a meggyőződéshez jutunk, hogy a korán

ben viszi az árut rendeltetési helyére, hanem sokszor bizony hiábavalóan rakódik le, vagy rohan a kelleténél tovább. Szóval, mikor a virág a jövő generációt a szélre bizza, akkor jórészt a véletlenre bizza. Ezen már most ugy segít, hogy — egyenesen a statisztika főtörvénye értelmében — a mennyiségek fokozásától várja az átlagos eredményeket. Óriási mennyiségben szórja bele a virágport a szélbe: egy-két porszem talán mégis csak jó utra talál. A szél utján termékenyülő virágok virágportermése mindig gazdagabb. Ugyanolyan alkalmazkodás ez, mint az alsóbbrendű állatok és talán a szegény ember szaporasága: a gyerek sokasága biztosítsa, hogy a mostoha viszonyok és a kisebb védekezőképesség ellenére sem fog a család kivészni.

Nehezebben, de viszont biztosabban szerzi meg magának a virág a rovarok közvetítő szolgálatát. Ezek már eszes lények és a virágnak a legszeszélyesebb szükségleteiket kell kielégítenie, hogy magához csalja őket, vagy a legravaszabb eszközökkel kell az eszközön tuljárnia. A legközségesebb csalétké a virágnak: a méz. Ezt a bibe választja ki, míg a himszerveket magáért a jó édes virágporért is szívesen meglátogatják a rovarok. De gondoskodni kellett arról

is, hogy a virágpor a rovarra önkéntelenül is ráragadjon, mert hiszen csak így van biztosítva, hogy a mézre éhes pille stb. át fogja vinni a bibére is. A rovarpor tehát ragadós. És ez még másra is jó. Arra, hogy a rovarok postáján szerelmeskedő virágok szerelmi porát ne rabolhassa el és szórhassa szét egykönnyen a szél; másfelől — mert hiszen, mint láttuk, a szél is gyakran Ámor szerepét játssza — hogy a levegőbe sodródó sárga virágpor-felhő a kellő helyen mégis könnyen megakadhatson.

Persze a méh, a pille stb. tüzeesebb szerelmese, semhogy — mint a katona a szakácsnőjébe — pusztán a gyomrukat dédelgető virágokba már beleszeretnének. Megkivánják, hogy a virág csodaszép toilettekbén járjon és kábitó parfümökkel illatozza magát. Ime, így nyílik meg előttünk a virágzsépség és a virágillat titka. Sokáig egyszerűen ugy fogták föl a dolgot, hogy Isten a virágokat szépeknek és jószaguaknak teremtette az ember gyönyörűsége kedvéért. Ma már tudjuk, hogy a virág nem nekünk szép, hanem önmagának és a szépsége ugyanannak a czélnak az eszköze, mint a fiatal leányé: a szerelemnek. Minél színesebb a virág, annál több a méhgavallérja. De kiderült, hogy a megvaki-

tott méh is el tud jutni a maga kedvenc virágához (mert: — mindenki megfigyelheti — van neki kedvenc virága). Vagy ha már éppen az illető virágot nem is találja meg, de a rétig biztosan elvergődik. Ebből azt kell következtetnünk, hogy az orientálás távolról főszerve a rovaroknál kétségtelenül a szaglás, míg a szemükkel inkább csak közelségi tájékozódhatnak. Ezért kell a méh kegyekért versengő virágoknak olyan pompás illat-luxust kifejteniök. És nem szabad azt hinni, hogy talán a méh is, mint mi, csak megszedül és megzavarodik ebben az iránytű nélküli illatoczeánban. Az ő számára ez nem is oczeán: tudósok kimutatták, hogy kb. 600 különféle virágillat létezik, de a rovarok átlag 4000 illatot is megtudnak különböztetni. Innét van, hogy sokszor méhlovagoktól körülrajongva látunk egészen szagtalan virágokat is. Ezek valószínűleg éppen nem »egészen szagtalanok«, csak a mi orrunk nem elég finom, hogy a szagukat érezze.

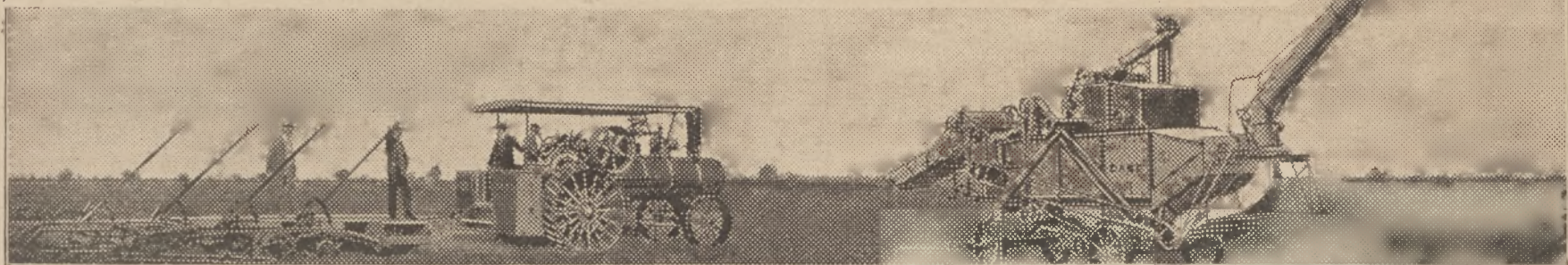
Azonban még a színüknél és a szaguknál is csodálatosabb, legalább is leleményesebb, szerelmi szerekekkel, fogásokkal hódítják magukhoz a virágok a rovarokat. Csaknem minden gyöngéjét egy ilyen rovarléleknek a maguk javára

CASE

automatikus cséplők 8—10 munkással végzik azt a munkát, melyhez régi rendszerű cséplőknek 25 ember kell.

Magyarországba évek óta bevezetve!!

Vezérképviselő: HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. kerület, Üllői-ut 52/G.

vetett buza kell, hogy hozzon nagyobb termést, mint a későn vetett. Mi okból?

Az Alföldön a buzának a beérése kell hogy teljes befejezéshez jusson július hó kezdetéig, mert ellenkező esetben igen sokszor megtörténik, hogy a július első napjaiban fellépő nagy hőség* megakasztja az értékes tartalékanyagoknak leraktározását a buzaszemekbe s ez esetben a hozamnak csekélynek kell lennie.

Ezért az alföldi gazdálkodóknak arra kell törekedniök, hogy buzájuk gyorsan fejlődjen, úgy az első stádiumban, valamint az után is, abból a célból, hogy e növény minél tökéletesebben elvégezhesse fontos befejező munkálkodását arra az időre, a mikor a július elején fellépő nagy hőség minden további fiziológiai funkciót lehetetlenné tesz. Ezért az Alföldön a buzát korán vessük el, hogy e növény a fagyok beállta előtt megbokrosodjék, megerősödjék. Ez csak akkor lesz lehetséges, ha a vetőmag a földbe kerül október havában, a mikor a hőmérséklet pl. Budapesten átlagban 10-3° C, tehát jóval melegebb a levegő, mint a buza csírázásához és fejlődéséhez megkívánt 3-4° C.**

De azután: a késői vetés inkább ki van téve a veszélynek, hogy azért, mert nincsen eléggé megerősödve, ellepik tavaszkor mindenféle gyomnövények (de különösen a vadrepce) kulturnövényeink e veszélyes konkurrencsei.

Végül nem szabad elfelejtenünk egy fontos tényezőt, ez pedig az első fagy, a mely »rendszerint október végén köszönt be«, de kivételesen október elején és közepén. Mindezek alapján arra az álláspontra kell helyezkednünk, hogy az Alföldön a buzát október elején kell elvetnünk.

Daczára annak, hogy — mint említettük — elméleti alapon a kérdést ilyképen megfejtettük, még is mindenesetre e tekintetben a legnagyobb fontosságot kell tulajdonítanunk a gyakorlati tapasztalatoknak, mert csak akkor mondhatjuk

* Ötvenéves átlagban a júniusi utolsó pentádnak (25-29.) a hőmérséklete 20-1° C, míg a következő (június 30-tól július 4-ig) már jóval melegebb, t. i. 21-1° C, a mi gyors emelkedést jelent.

** Budapesten a novemberi átlag már csak 4° C, (l. Róna Zs. Klimatológiáját „Éghajlat” II. kötet. 79., 265. és 269. old.)

értékesítik és abban, hogy nem kemény harezba szállnak, hanem hurokkal fogják meg a hősöket is, egészen asszonyok. Így vannak virágok, melyeknek szűrözete melegen borul rá a kehelyformáció egyik szögletére, úgy hogy kora tavasszal, sokszor esős, hideg áprilisi napokon, a fűtött szoba családias illúziójával fogják hoppon a szegény kis rovar. Mások a rothadt husnak a szagát utánozzák és így szerzik meg maguknak azokat a legyeket, melyeknek orrát ez a pompás peccsenyeillat csiklandozza. Egy dél-amerikai gombafaj (a tudományos neve is: fátyolos hölgy) szereti a szerelmeskedést éjnek idején, ugyanerre az időre azonban a legmesésebb kacérsághoz folyamodik, egész lényével világít, fehéren foszforeszkál (ezt a trükköt különben a közismert Szt.-Jánosbogártól tanulhatta), valósággal elvakítja és így vonja magához az udvarlót. Némely virágban egészen »középkori viszonyok« uralkodnak: kényszereszközökkel, csabdákban, labirintusokban, hirtelen elzárt ajtókat mögött stb. kerül hurokra a szerencsétlen áldozat. És így tovább.

Persze a virágnak minden fáradozása, hogy a faj fentartását előmozdító rovári munkaerővel többé-kevésbé igazságos szolgálati szerződést

ki a végleges ítéletet, ha a gyakorlat is teljesen megerősítette az elméleti felfogást.

Nézetünk helyességéhez bizonyítékot nyújt az említett hivatalos jelentésben tett egynéhány megjegyzés. Külön tárgyalva a buza fejlődését, a jelentés a többek között a következőkről is tesz említést:

1. A Duna—Tisza közén: »A korai buza szépen kikalászolt s a virágzása is rendes lefolyásu

47-ik ábra. A lugasalaku fák nevelési módja.

volt, a késői vetés gazos, ritka, alacsony, ezenkívül kalászképződése sem tökéletes «

2. A Duna jobb partján: »A korai nagyobbára már elvirágozott, a késői most kezd virágozni.«

3. A Tisza jobb partján: »A korai vetések ál-

kössön, végeredményben hiábavalónak bizonyulna, ha másfelől nem védekeznek gondosan és csalafintán a nemi életét fenyegető veszélyekkel szemben. Az esővel szemben, melynek tartama alatt kelyhét gyorsan bezárja, a rovarok tulságos nyálánksága ellen, úgy hogy méztartóját mélyen a kelyhek aljára rejti, a hová csak bizonyos méhfajok tudnak hosszú szívókájukkal befurakodni stb. Az is megesik, hogy a virág alakjával gátolja meg a rablók betolakodását, vagy olyan erős fallal építi körül kincseit, hogy csak nagyobb rovarok képesek szüzességét elvenni. Van egy virág, mely a csigák közvetítésére szorul, de ugyanekkor fügét mutat az ostoba állatnak: a csiga bele akar harapni s a virág maró nedvek kiválasztásával reagál.

Az összes védelmi szempontok közül azonban a legérdekesebb, hogy a virág védekezik a beltenyésztés ellen is, a mely — mint az egymás között házasságú főuri családok példája bizonyítja — sokszor degenerálódáshoz, vagy a faj teljes kipusztulásához vezet. Többféle védelmi eszközt is ismerünk ez ellen a veszedelem ellen. A szél segítségével temékenyülő virágok rendszeren kétlakiak, azaz külön himvirágok és külön nőstényvirágok nyílnak. Más virágok egy-

talában elég sűrűek, — sőt helyenként tulbuják — a későiek azonban sok helyen ritkák és gazosak.«

4. A Tisza bal partján: »A korai többnyire szép, sűrű, eléggé fejlett, a kései sok helyen ritka és gazos.«

5. A Királyhágón tul: »A korai vetés általában jó, a késői ritka és gazos, különösen vadrepzés.«

Azt látjuk, hogy mindenütt az országban a korai buzavetés erősebben fejlődött, mint a késői és hogy ez utóbbit a gyomnövények veszélyeztetik.

Hogy melyik adja majd a nagyobb termést, ezt könnyű megjósolni.

Gyümöleslugasok létesítése.

Irta: Balogh Bálint.

Az már bizonyos, hogy konzervatív nemzet vagyunk. Az újításokat nehezen vesszük be minden téren. A gyümölcsészetben is. Még nagyobb gyümölcsösök tulajdonosait sem lehet erőszakkal sem rávenni, hogy például almamoly ellen permetezzenek. Bokoralaku gazdasági vagy törpefát meg éppen nagy ritkán láthatunk. Miért? Mert évszázadokon át mindig magastörzsű gyümölcsfát ültettek ősapáink s meg is voltak vele elégedve, volt gyümölcsük bőven, pedig akkor nem is kellett olajjal kengetni a gyümölcsfákat.

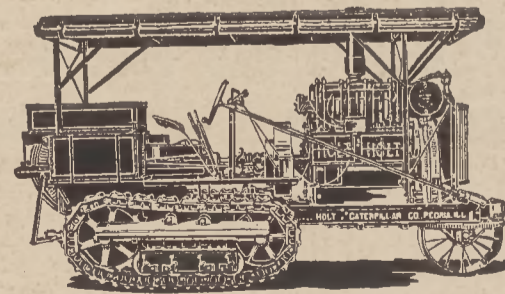
A bokorfákról s a törpefákról már több ízben volt szó e b. lapok hasábjain. Ezek tudvalevőleg sok tekintetben fölülmulják a magastörzsű u. n. gazdasági gyümölcsfákat. Ugyanis hamar termőre indulnak, szebb és aránylag több gyümölcsöt teremnek a mi érhető is, mert a tápnedvnek nem kell a hosszú és felesleges utat megtenni a törzsön és az ágakon át, hogy a levelekig s a gyümölcsig eljuthassanak, hanem — mivel ezek a fák mindjárt a föld színén szétágaznak — hamarosan és rövid uton rendeltési helyükre kerülnek. A bokor- és törpefák előnye az is, hogy a szél nem tesz olyan nagy kárt, nem ráz le annyi gyümölcsöt így, a potyogósbab fajoknál csakis ez az alak felel meg, de kevesebb a térszükségletük is. Ha még megem-

laciak ugyan, de más időben fejlődnek ki ugyanabban a virágban a porzók és más időben nő meg a bibe. Végül számos virágon elmés készülék szolgál biztosítékul, hogy ugyanaz a méh, a mely a himport magára szedte, nem fog lerakódhatni mézivásközben a bibére és viszont. A legfrappánsabb pedig, hogy legvégső esetben nem retten vissza a virág még a vérfertőzéstől sem; utolsó menedéknek sokszor elfogadja, mint láttuk, az autogamia intézményét is.

Általában a virág, ez a legnehezebb életfeltételek között élő élőlény, a szerelemben is gondosan alkalmazkodik. Egész formája annak a méhnek vagy annak a pillének kedvez, a mely leggyakrabban látogatja. Előzékeny, gondoskodó annak, a ki neki is a javára van, minden kívánságát teljesíti. Így válik a gyöngeségből ugyszólván szociális erény. És ez az, a miért nemcsak a virágok szerelmének érdekfeszítő fejezete, de a virágok tudománya általában is, különösen alkalmas pedagógiai bevezető a becsületes és éppen ezért mindig szociális érzékű műveltséghez.

Ha megjönnek az őszi esőzések ismét be fog bizonyosodni, hogy a **CATERPILLAR** az egyetlen tractor, mely a magyarországi viszonyokra megfelel, mert a **CATERPILLAR** a felázott dűlőutakon és lágy szántóföldeken még akkor is képes haladni és hasznos munkát végezni, mikor kerekes tractorok még csak megmozdulni sem tudnak.

A **CATERPILLAR** az egyetlen szántógép, mely nálunk a késő ősszel felszabaduló répatarlók és kukoricatarlóknak buzavetés alá való előkészítésére alkalmas. A **CATERPILLAR** az egyetlen tractor, mely homokos, vagy tözezes talaju gazdaságokban használható.

HOLT CATERPILLAR COMPANY VEZÉRKÉPVISELETE, Budapest, V., Hold-utca 15.

litjük, hogy a bokoralaku fákat sokkal könnyebben és biztosabban megvédelmezhetjük a számtalan állati kártevő s a sok növénybetegség sőt még a fagykár ellen is, akkor nagyjában ismergettük a bokorfáknak nem kicsinylendő előnyeit a magastörzsű fák fölött. Ezt pedig azért kellett felsorolnunk, mert mindezek még fokozottabb mértékben érvényre jutnak az ugynevezett gyümölcsugásokon.

Az ilyen gyümölcsugások (Obstspaliere) külföldön, főleg Németországban nagyon elvanak terjedve, nálunk még fehérholló számba mennek. Pedig nevelésük nagyon könnyű és egyszerű.

Általában ugyanazon szabályok szerint kezelendők, mint a törpefák, de alakításukra sokkal nagyobb gondot kell fordítani. Éppen ezért legcélszerűbb a csemetéket már egyéves korukban állandó helyükre kiültetni, hogy az alakítást ott kezdhessük meg. Térszükségletük nem nagyobb, mint a törpefaké. Az egyes sorok azonban annyira álljanak egymástól, hogy a nap jól a sorok közé süthessen.

Az alakítandó fát a földszinétől számítva 50 cm. nyire visszavágjuk s a két felső, de átellenes, valamint a két alsó átellenes rügyet meghagyjuk s ezekből neveljük az ágakat. Hogy pedig azok a kívánt irányba nőjenek, léczekhez kötözzük, vagy mindjárt a lugasdróthoz erősítjük. Lehet a fának — a fejlődő ágak kikötésével mindenféle alakot adni. Az ilyen »alakfák« igen szépek ugyan, mint különlegességek, de gyakorlati jelentőségük nincs. A lugasfáknál az ágakat vízszintes, függőleges, vagy ferde irányba nevelhetjük.

Előnyösen fölhasználhatjuk a délre néző épület oldalakat is lugasfák nevelésére, mert ilyen helyen a legkényesebb fajok is kiválóan diszlenek, mivel az épülete által visszavert napsugár sokkal nagyobb meleget ad. Láttam Szepes megyében ilyen helyen kajszinbarackot gyönyörűen diszleni olyan magas hegyek között, a hol az alma és körte is alig bírja az éghajlatot. Fakerítésekhez azonban nem ajánlatos a gyümölcsugásokat hozzáerősíteni, mert a kerítések javítása, ujtása alkalmával — főleg ha a kerítés a szomszédé a gyümölcsfák könnyen megsérülhetnek. Az ilyen helyeket is fel lehet mind a mellett használni, de célszerű a kerítéstől 15—20 cm.-nyi távolságban sodronyokat huzni vagy léczvázat készíteni s a fákat ahhoz erősíteni.

A lugasfák állandó gondozást s állandó metszést igényelnek. A metszésnél főleg arra kell törekedni, hogy az ágak csakis két irányba növekedjenek. Ezt természetesen nem tudjuk a metszőolló segítségével tökéletesen elérni, de ezen a bajon az ágak, főleg a növekedő gyenge hajtások kikötözés általi irányításával könnyen segíthetünk.

Lugasfáknak általában a törpefák felelnek meg s ezek között is a kajszinbarack legjobban. Azonban az alma és a körtefák is igen jól nevelhetők ilyen módon.

A gyümölcsfatermesztés ilyen alakja — bár szokatlan hazánkban — hiszem, hogy lassanként majd csak tért hódít magának. Minden esetre nagyon megérdemli a figyelmet.

Adatok a tőzeges rétek műtrágyázásához.

Irta: Matlaszkovszky Tádé.

Hazánk lecsapolt mocsaras területein meglehetősen sok a tőzeges rét, a mely laza talajszerkezete, az ásványi tápanyagok csekély mennyisége s a tőzeg lassu elkorhadásából folyton

képződő savanyu humuszsavak jelenléte miatt fölötté bizonytalan, kevés és gyenge minőségű, jobbára savanyu füvekből álló szénatermést ad. Köztudomás szerint az ilyen tőzeges rétek termőképessége, foszforsav kálium és mészműtrágyázással tetemesen megjavítható, mert egyrészt elegendő mennyiségű ásványi tápanyagot visznek a talajba, másrészt pedig közömbösítve a humuszsavakat előmozdítják az édes fűfélék és a herefélék tenyésztését.

A műtrágyázás sikerének alapfeltételei, hogy a tőzeg se tulságos nedves, se nagyon kiszáritott ne legyen, gondoskodni kell tehát a tőzeges terület olyatén csatornázásáról, hogy arról az időközi csapadék és talajvíz gyorsan levezethető legyen, de azért tulságosan ki ne szárittassék és az árvizektől megvédelmeztessék. Másrésztől azonban még az olyan tőzeges réten is, a hol a nedvességi viszonyok kielégítőek, csak ott érvényesülhet a műtrágyázás teljes hatása, a hol már a savanyu fű között elegendő édes fű és hereféle is mutatkozik. A hol tehát a tőzeges rét növényzetét csak savanyu füvek s értéktelen gyomok képezik, ott a műtrágyázást megelőzőleg, vagy azzal kapcsolatosan a megfelelő fűmagvak felülvetésével kell az értékesebb gyp létrehozására törekedni.

Mindezek általánosan ismert dolgok, a melyeket itt csak emlékeztetőül soroltunk fel. A lényeg, a melyet itt kimutatni óhajtottunk az, hogy hazánkban *mennyire bizonyult jövedelmezőnek a tőzeges rétek műtrágyázása?*

A tőzeges réteket műtrágyázni főként káli és foszforsavtrágyákkal szokás. A foszforsavtrágyák közül főként a *Thomassalakot* ajánlják, mert ennek citrátokban oldható foszforsava, a sok humuszsavat tartalmazó talajban csaknem oly jól értékesül, mint a *szuperfoszfáté*. Mivel azonban a Thomassalakot hozzánk a Németbirodalomból kell importálni és így az fölöttébb drága, nálunk, az alább felsorolt kísérletek szerint a Thomassalak és a szuperfoszfát használata, a tőzeges réteken egyformán rentabilisnak mutatkozik.

Hazánkban az Orsz. növénytermelési kísérleti állomás több nagyszabású tőzeges rétműtrágyázási kísérletet végezett, melyek közül a legérdekesebbek a következők:

A kapuvári uradalom tőzeges rétein, 1899-től 1905-ig tehát 6 éven át, számos parcellán végeztek műtrágyázási kísérleteket. Ezek közül a 8. sz. ellenőrző parcella 1899-től 1904-ig trágyázatlan maradt és ezen 6 év alatt e parcella kat. holdján évenként 1470—2010 kg. átlagban 1862 kg. II. r. javarészt savanyu füves széna termett, 1905-ben ugyanez a parcella 200 kg. Thomassalakkal és 75 kg. 40-os kálisóval műtrágyáztatott és ekkor szénatermése 3.878 kg. volt. A szomszédos 9. parcellát ellenben 1899-ben 400 kg. Thomassalak és 600 kg. kainittal trágyázták, 1900-ban jobb minőségű fűmagkeveréssel felülvetették, 1901-ben és 1903-ban pedig ismételtén 200 kg. Thomassalakkal és 100 kg. 40%-os kálisóval trágyáztatott, úgy hogy e hat éven át kiszórt 800 kg. Thomassalak, 600 kg. kaint és 200 kg. 40%-os kálisó kiszórása, az egyszeri felülvetéssel együtt számításom szerint kat. holdanként mintegy 120 K-ba kerül. Termett pedig e műtrágyázott és felülvetett parcellán kat. holdanként 2330—4190, hat évi átlagban pedig 3564 kg. I. r. széna. A jövedelmezőség mérleg ez esetben tehát a következőkép alakult:

a 9. sz. rendszeresen műtrágyázott és felülvetett parcellán termett 6 év alatt (6×3564) kikerekítve 214 q I. rendű széna á 4 K	856 K
--	-------

a 8. sz. nem trágyázott parcellán pedig (6×1862), kikerekítve 112 q II. r. széna á 3 K értékben	336 K
a műtrágyázott parcella 6 évi terméstöbbletének értéke tehát	520 K
ebből levonva a 6 évi műtrágyázási és felülvetési költséget	120 K
a műtrágyázás felülvetés 6 évi tiszta haszna tehát	400 K

vagyis az egy évre eső 20 K műtrágyázási és felülvetési költség évi átlagban 17 q szénatermés és 87 K terméérték többletet, végeredményben pedig évenként és kat. holdanként 67 K tiszta hasznot eredményezett. A műtrágyázási költség tehát a terméstöbbletben 435%-kal, a tiszta haszonban pedig 335%-kal érvényesültek.

Az állomás 1909. év őszén, a hansági, balatonmelléki és háromszékmegyei tőzeges réteken, 40 helyen teljesített műtrágyázási kísérleteket olyanformán, hogy 1 kat. hold trágyázatlan maradt, 1 kat. holdon pedig 200 kg. szuperfoszfát és 75 kg. 40%-os kálitrágya szóratott el, úgy hogy a *műtrágyázás költsége* maximálisan számítva 30 K volt. Használható jelentés 24 helyről érkezett be, a melyek közül 7 csak az első évi, 9 az első és második évi, 8 pedig három évi terméstöbbletről számolt be.

Az első évről beszámoló 7 kísérletezőnél a terméstöbblet 600—1900 kg., átlagban 1257 kg. széna volt;

a két évről beszámoló 9 gazdaságban az első évi terméstöbblet 159—4800 kg., átlagban 1165 kg., a második évi 418—1400, átlagban 960 kg., a két évi összesen pedig 727—6200, átlagban 2124 kg. széna;

a három évről beszámoló 8 kísérletezőnél, az első évi terméstöbblet 450—2050, átlagban 878 kg., a második évi 115—1060, átlagban 424 kg., a harmadik évi 70—1050, átlagban 365 kg., minden három évi összesen pedig 765—2950, átlagban 1668 kg. volt.

Mind a 24 kísérlet eredményét egybevetve, az átlagos terméstöbblet az első évben 1095 kg., a második évi 708 kg., a harmadik évi 365 kg., a kimutatott *összterméstöbblet* 41.241 kg., a 24 helyen pedig átlagban 1720 kg. Mivel pedig mind a három évi terméstöbblet csak 8 helyen, ellenben 7 helyen csak az első évi lett kimutatva, ezt az 1720 kg.-t bizvást tekinthetjük a 24 kísérlet mérsékelt terméstöbblet átlagának. Tekintve most már, hogy a műtrágyázás folytán a termés minősége is javult és hogy a hansági szénát 5—7 koronáért vásárolják, a terméstöbbletnek mázsáját 5 K-val számítva, annak értéke 86 K, vagyis a nagyszabású, az ország legkülönbözőbb részére és több évre kiterjedő kísérletezésnél 30 K műtrágyázási költség 86 K = 287% terméstöbbletet és 56 K = 187% tiszta hasznot eredményezett.

Erre szinte hallom az ellenvetést, hogy a 40 közül csak 24 kísérlet volt eredményes, de hát a többi 16-ról miért hallgat a jelentés? A felelet egyszerű. A tőzeges rétek műtrágyázása, miként e 24 sikeres kísérletből is kitűnik, mindenütt eredményes volt, a hol a tőzeges rét a műtrágyázásra alkalmas állapotban van és a hol valami elemi csapás a szénatermést tönkre nem teszi. Arról, hogy a tőzeges rét a műtrágyázásra kellőképen előkészítettessék, a gazdának már jó előre gondoskodnia kell, az elemi csapás pedig bármilyen trágázás hatását megsemmisítheti, de irhatjuk e a tudatlanságból és elemi csapásokból származó megkárosodást a trágyázás jövedelmezőségének rovására? De ha itt mégis kivételt teszünk és a fent kimutatott 412 q széna

SVÁJCZI TENYÉSZÁLLAT KIVITELI TÁRSASÁG

(SOCIÉTÉ D'EXPORTATION DE BÉTAIL SUISSE POUR LA REPRODUCTION)

VAS LAJOS & BLOCH CHARLES

BUDAPEST, IX., FERENCZ-KÖRUT 36.

COSSONAY (SVÁJCZ)

Sürgőnyczim: „REPRODUCTOR“ BUDAPEST.

Telefon: JÓZSEF 33—36.

Mindennemü tenyész- és haszonállat behozalala és kivitele, belföldiek közvelitése.

☞ A cossonayi telepen állandó bő készlet legelsőrendű teljesítő képességre válogatott simmenthali és berni tenyészállatokban. Megbízható beszerzési forrás. Jólő árak! ☜
Előzetes bejelentésre t. ügyfeleinkért Lausanne állomásra gépkocsit készséggel küldünk.

terméstöbbletet az összes 40 hold kísérleti területre osztjuk szét még akkor is 10:3 szénatermés és 51:5 holdankénti értéktöbblet származik a 30 K trágyázási költség után és 21:5 K = 70% *tiszta haszon*. A műtrágyázás tehát a tözeges réteken még így is hatalmasan jövedelmező forgótöke befektetés, de rendszeres műtrágyázás mellett ennél jóval magasabb haszonra számíthatunk.

Egyébként az eddig teljesített kísérletek nagy többsége azt igazolja, hogy a helyesen végrehajtott műtrágyázás, úgy a réteken, mint a szántóföldön a pillangós virágu, továbbá a gumós és gyökérnövényeknél sokkal nagyobb jövedelmi többletet ad, mint a gabonaféléknél, mely utóbbiaknál a szuperfoszfát, jó istálló, illetőleg nitrogén trágyaerőben levő földön lehet csak igazán eredményes. Czélszerűbbnek látszik tehát, ha műtrágyázást a takarmányfélék alá kezdjük meg és csak ha így, a takarmány és trágyatermelését felszaporítva a szántóföldeket jobban istállótrágyázhatjuk, terjesztjük azt ki a gabonafélék alá is, illetőleg kezdetben nem közvetlenül a gabonafélék, hanem az azokat megelőző szálás és kapástakarmányfélék alá műtrágyázzuk.

KÖNYVISMERTETÉS.

Mezőgazdasági kettős könyvvitel. Kidolgozta: Dezső Jenő, Ócsöd (Békés m.) Ára 6 korona. Kapható a szerzőnél vagy a Pátriánál (Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.) Örömmel üdvözljük szerző ezen munkáját, egyrészt mert a mezőgazdasági számvitelt nagyon is szükséges s fontos tudománynak tartjuk, másrészt pedig különösen azért, mert a kettős könyvvitel mikénti vezetését tárja teljes terjedelmében elénk oly módon, hogy azt minden intelligensebb gazdátárs könnyű szerrel elsajátíthatja, csak az egyes számlákat, leltárakat s a mérlegeket kell saját gazdasága szükségletei szerint kiegészíteni, illetve átalakítani. Különösen most az új adózási eljárás küszöbén nagyon is idényszerű a vagyoni viszonyokat minden pillanatban pontosan feltüntető kettős könyvvitel meghonosítása a gazdaságokban s szerző valódi szükségletet pótol a magyar szakirodalomban, midőn közrebocsajtott tanulságos s igazán jól megírt művét. Dicséret illeti érte, sőt reméljük, hogy fáradságának anyagi haszna sem marad el.

A magyar áruforgalmi statisztikai állandó értékmegállapító bizottság jelentése a magyar szent korona országainak 1910. évi külkereskedelmi forgalmáról. Kiadja a magyar kir. kereskedelemügyi miniszter rendeletéből a magyar kir. központi statisztikai hivatal. Ára 6 korona. Ezen 583 nagy oldalra terjedő könyvből megint csak azt látjuk, mit elődeiből is tapasztaltunk, hogy behozatalunk értékben nagyobb mint kivitelünk s így kereskedelmi mérlegünk, mely 1905-ben még aktív volt, azóta állandóan passzív. De míg 1909-ben közel 108.000 koronával volt több a behozatal, 1910-ben már 136.000 koronára rugott e többlet s mint tudjuk azóta még tetemesen rosszabbodott a helyzet, mely a mai pénztelen világban nagyon is szomorú érzelmeket vált ki lelkünkben, azért a még hátralevő 1911. és 1912. évi jelentésekre valamint az 1913. évre sem vagyunk nagyon kíváncsiak, de szívből óhajtjuk, hogy 1914-től kezdve javuljon rohamléptekkel kereskedelmi forgalmunk s az aktivitás jegyében álljon az ezentúl állandóan.

Népszerű vámpolitika. A „Gazdaszövetség” szerkesztősége, „Mezőgazdaságunk védelme” cím alatt egy népszerű vámpolitikai füzetet

adott ki a kassai nagygyűlés alkalmából, a melyben könnyen érthető stílusban vannak ismeretve mindazok a kérdések, a melyek a külkereskedelmi és általában a nemzeti termelés védelmével kapcsolatosak. A mindössze 60 oldalra terjedő és tartalomjegyzékkel ellátott könnyen kezelhető kis füzet a Magyar Gazdaszövetségnél 1 koronáért kapható, de megkapható bármely könyvkereskedés útján is.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Nyirkos tapintatu rozsa.*

A folytonos esőzések dacára már elkezdtem, kényszerűségből, rozstól csépelni, mert a cselédség zsoldjára és a háztartáshoz szükségem volt a rozsról. A mi azonnal malomba ment, annál nem baj a kis nyirkosság, de hát a többi, a mi jövő negyedekre marad és velőre kell, valamint egy pár waggonra való eladásra szánt is nyirkos tapintatu s noha forgatom a magtárban, félek, hogy baj lesz vele. Mit tegyek? Száritó kemenczét felállítani sem hajlandóságom, sem költségem. Hogyan szárad meg teljesen a rozsa? Szíves választ kérek. *E. E.*

Kérdés. *Rétrágyázás ideje.*

Rétem sarjukaszálást is ad rendszerint azonban nem valami nagyot s ennek lekerülte után augusztus és szeptemberben, sőt ha nem nagyon esős az őszi még októberben is legeltetem. Szeretném a rétet műtrágyával javítani s kérem t. gazdátársaimat velem közölni, hogy mikor s mennyi és milyen műtrágyát alkalmaznak? Rétem talaja humuszban gazdag, agyagos. *I. V.*

Kérdés. *Egy évesnél régibb széna.*

Érdemes-e 2 éves vagy még régibb szénát tartani s etetni? Mennyit veszít körülbelül értékes tápanyagaiból a széna, ha 1 évesnél régibb és emészthetőségre nézve nyert vagy veszített e az ilyen takarmány? *L. Zs.*

Kérdés. *Northon-féle kut a zöldséges kertben.*

Igen ajánlják, hogy zöldséges kertemben veressek le bizonyos távolságokra ugynevezett Northon-féle kutat s így az öntözést könnyebben s olcsóbban végezhetném, mert elég közel van a talaj vize, de mégis nagyobb ártott kut költségesebb a leveretnél. Praktikus kertészkedő gazdátársaim szíves tanácsát kérem, mitévő legyek? *P. T.*

Felelet. *Hány évig hat a műtrágya című kérdésre.*

1. A műtrágyáról azt kell tudni, a mit minden pipás ember tud, hogy mennél jobban megvágjuk a dohányt, annál jobban ég; minél könnyebben felveheti a növény a műtrágyát, annál kevesebb ideig hat a talajban, de annál busásabb is a hatása; minél kevésbé veheti fel, annál tovább tart, de annál kevesebb is benne a közönet. Ha gyors hatást akarunk foszfort tartalmazó trágyákkal elérni, tehát a jövő évi termést fokozni, akkor szuperfoszfátot alkalmazunk, kataszteri holdankint p. o. 150 kg.-ot; ezt a növény legnagyobb részben fel is emészt, a mi marad, annak számbavehető hatása nem is lehet, mert a monocalciumfoszfát ($\text{Ca H}_4(\text{PO}_4)_2$), azaz a szuperfoszfát degenerálódik bicalcium — ($\text{Ca}_2 \text{H}_2(\text{PO}_4)_2$), illetve tricalcium ($\text{Ca}_3(\text{PO}_4)_2$) foszfáttá azaz Thomassalakká és foszforsavas-mésszé = csontliszt, de ugyanezek éppen ilyen sorrendben átalakulnak: a csontliszt Thomasszá, a Thomas szuperfoszfáttá a szénsavas víz ráhatására, a mi a talajban olyan elem, mint a levegőben az oxigén — mindig van. Természetes tehát, hogy az idén elszórt Thomas két évig is, a csontliszt háromig is érezteti hatását, de szuperfoszfáthoz viszonyítva felényi vagy

$\frac{1}{3}$ résznyi terméseredménnyel. Ezért kalászosok alá szuperfoszfáttal, herésekre Thomasszal, heréfüvesekre, rétekre, legelőkre csontlisztrel trágyázunk; laza talajra 2 évi hatással Thomas, kötöttre szuperfoszfát, lazára több évi hatással csontliszt a czélszerű. A laza talaj ugyanis gyenge tápnedvkonzerváló, tehát pocsekölés lenne a vízben oldható szuperfoszfátot reája hinteni. A nitrogéntrágyák hatása egyévi. A kén-savas ammoniákat csakis tapasztalt gazda alkalmazza, mert mézszegény talajon okszerűen kell pótolni előbb a meszet és különben is mérgező friss állapotban. A kálitrágyák hatása is egyévi, őszzel vagy koratavaszzal kell kiszórni, különben mérgező. (Dr. Nyiredy.) Legczélszerűbb ha kísérleti parcellákon tapasztaljuk ki a műtrágyák hatását a birtokon és az eredmény szerint alkalmazzuk azután nagyban is, mert okszerűtlenül alkalmazva, a műtrágya vagy semmit sem használ vagy ront, sőt a kálival egészen el is ronthatjuk, elkálizeolitosíthatjuk (kocsonyás vagy sziklakemény anyag) talajunkat és homokra sem való.

Végh Kálmán Mátyás.

2. A műtrágyák hatékonysági fokát a csapadék nagyságán kívül a meleg, a talaj strukturája, minősége, fizikai és kémiai tulajdonság egyaránt befolyásolja. A mint a szárazságban nem érvényesül a szuperfoszfát, chilisalétróm, vagy bármelyike is a műtrágyáknak, épp így a túl sok nedvességben se fog az első évben hatni, ha nincs elegendő meleg, vagy rosszul munkált talajba lett vetve, a hol a szerves és ásványi tápanyagokat feldolgozó baktériumnak nincs meg a másik életfeltétele: világosság, (de nem túlságban), tehát sem nem túl hig, ritka, sem nem túl tömött talaj. Nem elegendő ennél fogva az a fogalom, hogy agyagtalaj. Mert noha az agyagtalajon szokott a szuperfoszfát legjobban hatni, azért ha rossz munkába kerül, ott sem fog érvényesülni. Mert nem a műtrágya, sem nem az istállótrágya hat közvetlenül. Ezeket a szerves és ásványi anyagokat a talajbaktériumok dolgozzák fel előbb és csak aztán alkalmas a növény fejlesztésére, táplálására. Általában a szuperfoszfát hatása normális viszonyok között 2 év. De néha a 3-ik évben is van még valamelyes belőle. Ha azonban a talajt kellően elkészítették alája, két év alatt már ki van használva. Azonban nem a műtrágya az, a mi a hatékonyságot előidézi, hanem — mint fennebb is mondtam — a baktériumok. Tehát a műtrágyázás nem más, mint talajoltás. A chilisalétróm hatása azonban csak egy év. A Thomassalakké, miután nehezen oldódik, 2—3 évre is kiterjed. A kén-savas ammoniák valamivel lassabban oldódik a szuperfoszfátnál. Tehát a Thomassalak és a szuperfoszfát között marad.

Szűcs János.

Felelet. *Trágyatelep körüli fák című kérdésre.*

1. A trágyatelep körülültetése fákkal minden körülmények között hasznos dolog, mert így ez a terület sem marad gazdaságilag kihasználatlan, a mennyiben a fák kettős czélt szolgálnak: 1. árnyékot adnak és 2. betermik a szükséges szerszám- és esetleg tüzfát is. De ezek mellett szépek is, a mi szintén figyelemreméltó szempont, hisz a rendes gazdát éppen a trágyadombról lehet legjobban megismerni. Ha csak pusztán az árnyék kedvéért ültetjük a fákat, úgy legalkalmasabb a bálványfa (ailanthus glandulosa), ez hihetetlenül gyorsan nő, a fája azonban csak tüzre jó. Éppen ezért czélszerűbb a közönséges akác, mert habár ez nem is oly rohamos növény, mint a bálványfa mégis aránylag hamar terebélyes fává nő s ennek a fája kitűnő szerszám- és tüzfát képez. Legczélszerűbb azonban

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hirneves füsteső-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körut 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

a trágyatelep fölé olesó, könnyű tetőt huzni, mert ez sokkal tökéletesebben beárnyékolja azt, mint a fák s e mellett az ott tartózkodó állatok az idő viszontagságai ellen is jobban megvédi. Ezt tessék azután fákkal körül ültetni.

Balogh Bálint.

2. Akáczfát tessék ültetni, közben-közben szilfákkal és az akácot utóbb a serdülő szilfa mellett ritkítani. *Végh Kálmán Mátvás.*

Felelet. Kései dohány után mit vessek? című kérdésre.

Azt szeretné tudni, miután a dohány későn kerül le a talajról és így a buza, ilyen későn vetve, nem szokott sikerülni, hogy helyette milyen növényt lehetne sikeresen termesztetni, de azt nem közölte, minő a talaja és minő a gazdaságának geográfiai fekvése, évi csapadéka stb. Így bajos tanácsot adni. Dohány után igen szépen szokott sikerülni minden tavaszi kalászos. Arpa, zab, borsó, stb. Ha homoktalajról van szó, a mely árpára nem alkalmas, legcélszerűbb lesz zabot vetni. De alkalmas hüvelyesek termesztésére is, mint sójabab, bokorbab, velővagy kifejtőborsónak. A hüvelyesek azért ajánlatosabbak, mert utána az őszi kitünően díszlenek s idő is marad a talaj kifogástalan megmunkálására. Ilyen alapon a buzának is kitünő előnövénye lenne a forgóban. Másfelől a hüvelyesek talajgazdagítók is. *Szücs János.*

Felelet. Gyümölcsfák a szőlőkben című kérdésre.

A szőlőben tényleg nem volna szabad gyümölcsfának lenni, mert az olyan szőlőben, a melyben gyümölcsfa is van, nemcsak kevesebb bor terem, hanem a minősége is silányabb. Ez nagyon természetes, mert a gyümölcsfa egyrészt beárnyékolja a szőlőtőkét, másrészt a talajban levő tápanyag nagy részét a szőlő rovására a maga részére foglalja le s így a gyümölcsfa körül levő szőlőtőkék esenevészek maradnak, nem fejlődnek jól. Kevés termést hoznak, s azt a keveset sem tudják úgy kifejleszteni és megérlelni, hogy belőle készült borra rá lehetne mondani, hogy az jó minőségű. Hátrányos még a gyümölcsfa a szőlőben azért is, mert a beárnyékoló szőlőtőkék ugyszólván állandóan páratelt levegőben vannak, az pedig nagyon alkalmas a gombabetegségek fejlődésére. Ezt lehet is tapasztalni, hogy pl. a lisztharmat az olyan szőlőkben, melyekben gyümölcsfa van, leghamarább és legnagyobb mértékben szokott fellépni. A talajt nem lehet megcsalni, mert vagy a szőlő vagy a fa fog erőre kapni, de mind a kettő nem, rendszerint a gyümölcsfa az, a mely megerősödik s a szőlőtőkét elnyomja. Nem is gazdaságos a gyümölcsfa a szőlőben, mert egy-egy gyümölcsfa annyi szőlőtőke termését teszi tönkre, hogy az elveszett szőlőtermés nincs arányban azon terméssel, a melyet a gyümölcsfa ad. Erről különben maga a kérdéstevő is meggyőződhetik, ha megfigyeli azon szőlőtőkék termését, a melyeket a gyümölcsfa beárnyékol és azon tőkék termését, a mely nincs beárnyékolva s szabadon fejlődhet s ha számítást tesz, bizonyosan arra az eredményre jut, hogy szőlőben nem való gyümölcsfát nevelni. *Sz. G.*

APRÓK.

Az Egyesült-Államok gazdasági fejlődése. Egy nemrégiben megjelent hivatalos statisztikai kimutatás, az Advance Census Bulletin föltárja azt a hatalmas, életerős fejlődést, amit az Egyesült-Államok az utolsó évtizedben tettek.

Az Egyesült-Államoknak ma 6,361.502 farmja van, ezeknek összes területe 878,798.000 acre (2.47 acre = 1 hektár); de a jelzett földterületnek csak 54.4 százaléka vagyis 578,452.000 acre van művelés alatt. Az amerikai farm átlagos nagysága 138.1 acre, 1900-ban ez csak 146.2 acre volt. A jelzett 138.1 acreből a kultiválás alatt álló terület 75.2 százalék. Az intenzív gazdálkodási szellemet és a rendszeres gazdálkodási üzemet bizonyítja az, hogy a farmok száma szaporodott, viszont a farm átlagos nagysága kisebbedett. 1900-ban a farmok száma 5,737.372 volt, tehát rövid egy évtized alatt a farmok száma körülbelül 600.000-rel vagyis nagyjában tiz százalékkal szaporodott.

A farmok értéke 1910. év április havának 1-én, óriási összeget, 40.991.000.000 dollárt képviselt. Ezen összegnek a kétharmada a földértékre, egyharmada az eleven és holtleltárra, egyharmada pedig az épületekre esik. Egy farm átlagos értéke, eleven, holtleltárt és az épülete-

ket is számítva, 6 444 dollár. Egy farm értéke az utolsó évtized alatt megduplázódott, a föld értéke 118 százalékkal emelkedett és pedig az északi államokban 90 százalékkal, a déli államokban 110, a nyugotiakban pedig 160 százalékkal. A farm legolcsóbb délen, hol az átlagos érték 2897 dollár és a legdrágább nyugaton 12.155 dollár.

A föld nagy értékelkedésének magyarázata a föld iránti nagy kereslet és a földarúsítással foglalkozó társaságok olesó fizetési feltétele, a mi mellett azonban legtöbb települő még sem tud boldogulni. Példa rá Wisconsin államban a Lake Superior mellett fekvő magyar telepek (Tokaj, Buda stb), hol a társaságok 40 acre földet 700 dollárért adnak, tiz dolláros havi törlesztéssel s a telepes még sem győzi a fizetést, miután a föld irtatlan és a fát se igen lehet értékesíteni. A föld értékének emelkedésére kedvező hatással volt a vad, feltöretlen területeknek kultura alá vonása, az intenzívebb gazdálkodás és a gazdasági termények magas piaci ára, mert természetes, hogy ha valamely tulajdon jövedelme emelkedik, akkor megfelelő arányban emelkedik a tulajdon értéke is. 1900-ban egy acre átlagos értéke 15.57 dollár volt, ma pedig 32.40 dollár. A gazdasági épületek, az eleven és holtleltár értékének emelkedése is igen nagy. Az épületek értéke 77.8, a hol leltár értéke 68.7, az eleven leltár értéke pedig 60.1 százalékkal emelkedett.

A holtleltár 68.7 százalékos emelkedésének oka a gépmunka általánosságában rejlik. Amerikában a kézi munkaerő igen drága, a gazdasági munkás, miután az éves alkalmazott igen kevés, megbízhatatlan és így a gazdasági gépeket ez okból is fokozottabb méretekben alkalmazzák. A gépek nem drágák, a gyáros pedig olesó és kedvező fizetési feltételekkel adja árúit a megbízható vevőknek.

A német vagyonadótvörvény. A német birodalmi gyűlés pénzügyi bizottsága most tárgyalta az ugynevezett vagyonadóról szóló törvényjavaslatot, mely a birodalom lakosságát a hadsereg javára való egyszeri adózásra kötelezi. A törvénytervezet szerint az adókievetés kulcsa így alakulna: Az 5000 márkán alul levő jövedelem adómentes, 10.000 márkáig 1%, 10.000 márkától 35.000 márkáig minden 5000 márkánál $\frac{2}{10}\%$ -al emelkedik az adó. 35.000 márkától 40.000 márkáig pedig $2\frac{1}{2}\%$ -al; a 40.000 márkától 80.000 márkáig minden 10.000 márkánál $\frac{1}{2}\%$ -al emelkedik az adó, 80.000 márkától 100.000 márkáig 5%, 100.000 márkától 200.000 márkáig 6%, 200.000 márkától 500.000 márkáig 7%, 500.000 márkáig jövedelmen felül pedig a birodalom minden adóalánya 8% al adózik a német hadsereg fejlesztésére. Ha kétség merül föl, hogy egy és ugyanannak az adófizetőnek a vagyona vagy pedig a jövedelme alapján vessék-e ki a vagyonadót, erre az esetre nézve a bizottság úgy határozott, hogy az esetlegesen 50.000 márkát érő vagyon adómentes, feltéve, hogy a tulajdonos jövedelme nem haladja túl a 2000 márkát. Ha a jövedelem nagyobb, mint 2000 márkáig, de 4000 márkánál kevesebb, a vagyon csak 30.000 márkáig adómentes. A pénzügyi bizottság már a második olvasásban is elfogadta az adójavaslatot.

A mák férgesedése. A máknak főkártévéje a mákbogár. Borsszem nagyságu, szürke színű, vékony és hosszúfejű bogár, a mely kora tavasszal jelenik meg. A mák virágzásáig a gyenge leveleket, szárat és csészét (sapkát) rájja meg, barázdákat szántva rajtuk. A mák elvirágzása után a bogár hosszú feje hegyén levő rágójával kicsi, kerek lyukat rág a mák fején, majd megfordul és egy petét tojik bele. A megszürt helyen a tok elhal és rajta kis, kerek varas látható. A hol pedig a kukacok a tok belsejében, a magon élősöködnek, azon a tájon a mákfej eltorzul, behorpad. Némelyik tokban 10—12, sőt kétszerannyi is akad e fehér színű, lábatlan, félkörben görbült, sárgafejű, borsónagyságu kukaczból. Nem is csoda azután, hogy az ilyen férges mák-

fejből mákszedés idején nem igen pereg meg. A védekezésnek három módja jöhet tekintetbe: a bogárszedés, a fertőzött mákfejek megsemmisítése és csalogató vetés alkalmazása. A bogárszedésére a mák virágzásának megkezdése előtt a hűvös idő (reggel és este) alkalmas; ilyenkor a bogarak a levelek hónaljában, valamint az összezáródott szirmokon belül keresnek menedéket. A fertőzött fejek leollózásának akkor kell megtörténnie, mikor már valamennyi bogár lerakta a tojását, de a kukac még benne él a mákfejben. A fertőzött mákfejek a bogár szurcsainak helyéről, a kicsurgott és megszáradt nedv fekete színéről és a tok horpadásairól ismerhetők fel. Ha a termés már megérett, a kukac lyukat rág a mákfej oldalán és a földre veti magát, hogy a talajban úgy két hét múlva bábbá alakuljon. A báb már három hét elteltével bogárrá fejlődik, mindazonáltal nem jön felszínre, hanem bőszejében vesztel el a jövő tavaszig. A csalogatóvetést kora tavasszal, egy-két héttel a rendes vetés előtt alkalmazzuk a tábla szélein vagy közelében abból a célból, hogy a bogarak a korai mákot lepjék el s azt fertőzzék meg, a rendes vetésre már ne jusson bogár, illetőleg tojás. A csalogató vetésben, aránylag kisebb területen, a bogár összegyűjtése s a fertőzött tokok megsemmisítése sokkal olesóbb, szaporább munka.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében hetek óta nemcsak rossz, hanem egy hét óta kétségbeejtő. E hó 4 ike óta, 6 ika kivételével, naponként esik. A csapadékegy 5 nap alatt ma délelőtt 10 órájkor már felül van a 100 milin, de még mindig esik, a mi több mint 50 év előtti visszaemlékezetem szerint ezen időtáiban elő nem fordult. Aratni egyáltalán lehetetlen a folyton tartó eső és talajtulnedvesség miatt. Ha néhány órára felderül is az idő, a talajtulnedvesség és a talajban bokáig sülyedés miatt tájára sem lehet menni. Aratógépet szó sincs, hogy használni lehessen. Az arpa már a sok esőtől kalászban nagyon korhadt, kissé száraz állapotban a kalászkok nagyon töredeznék már most is. Buzában a kilátások naponként rosszabbodnak. A korábban ledült buzákat beleppte a fekete rozsdá. Ezek szemei már teljesen tönkrementek. Az ilyenekből már nem lesz semmi. Csak a baja marad meg a letakarítással. Buzatermés kilátás aligha felel majd meg a hivatalos kimutatás várakozásának. Nincsen kizárva, sőt nagyon valószínű, hogy az átlag e részben kb. 5 millió mázsával is kevesebb lesz. A hármas Körös és Tisza is kiáradt, előntvén a hullámtéri legelő- és kaszálóföldeket. Sok szénának való fü ment tönkre. Legelő jószág kiszorult az egy, sőt másfél méter magas vízborított rétekről. Még a mentett területekrol is istállóba szorult a legelő jószág. Peronoszpóra is jelentkezett már. Védekezni a folyton és állandóan tartó eső miatt nem lehet. Hogy mi lesz a végeredmény, sejtteni sem lehet, de jó valami nem várható. *N.*

A gazdák és wieni kereskedelempolitikai bizottság. Wien város kereskedelempolitikai bizottságának üléséről és a hozott határozatokról megjelent közleményekkel szemben megállapítja a Gazdaszövetség, hogy az osztrák gyárosok egy lépéssel tovább haladtak a követelések terén és most már nem csupán az élőállat- és korlátlan husbehozatal mellett foglalnak állást, hanem egészen nyíltan, a minimális gabonavám rendszerének beszüntetését is követelik. Rámutat a Gazdaszövetség arra is, hogy a kereskedelmi szerződés revízióját a bécsvárosi kereskedelempolitikai bizottság kifejezetten az osztrák kiviteli ipar érdekében mondja szükségesnek és egyáltalán meg sem emlékezik a magyar ipar érdekeiről. Ebből is láthatják a mi gyáripárosaink, hogy mennyire őszinte az osztrák ipárosoknak a barátsága a magyar iparosokkal szemben.

Hontvármegyei gazdák gyűlése. A Hontvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-

SALVATOR

kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás
vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitünő hatása. Természetes vasmentes savanyuvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszerárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

választmánya Ivánka István elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy Ghillányi Imre báró földmivelésügyi minisztert hivatalba lépése alkalmából üdvözl. Elhatározta az igazgatóválasztmány, hogy előterjesztést tesz a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez, hogy indíton mozgalmat abban az irányban, hogy az Országos Gazdasági Munkásbiztosító Pénztár a gazdasági alkalmazottak baleseténél olyan mértékű segítyt és végkielégítést nyújtson, a minél a gazda minden kártérítéstől mentesítsék. Az állatdíjazást a megye hat járásában befejezték, bírálóbizottság jelentéséből kitűnik, hogy a vármegye tenyészállatállománya úgy faji, mint egyedi jellegben fejlődik és jelentékeny haladást mutat.

Gazda és a gazdasági munkások. A földmivelésügyi miniszter egy fölmerült eset alkalmából elvi jelentőségű határozatban kimondta, hogy ha szabályszerűen szerződött gazdasági munkások a munkahelyen meg nem jelennek, vagy ha a munka teljesítését szándékosan rosszul teljesítik, hogy megtagadják: az ily munkások helyébe a munkaadó jogosítva van azonnal más munkásokat szerződtetni, kárkövetelést ily esetben a munkaadó akkor érvényesíthet, ha a jó gazda gondosságával valóban igyekezett kisegítő munkásokat szerezni és nem rajta mult, hogy ilyeneket nem kapott.

Nagy talajmivelő gépbemutató Kolozsváron. A Kolozsváron szeptember 5—8-ig tartandó VIII. tenyészállat és IX. mezőgazdasági gép- és terménykiállításokkal kapcsolatban nagy talajmivelő és vetőgép bemutató is lesz Kolozsvár város (Gazd. akadémia) és Szászfejes község határában. Erdély rohamos mezőgazdasági fejlődésében a gépkultúra mind nagyobb tért kezd hódítani és ez tette szükségessé, hogy az E. G. E. kiállításával kapcsolatban egy nagy gépbemutató is rendeztessék. A gazdáknak és gépgyárosoknak közös érdeke, hogy e bemutatón minél többféle gép kerüljön bemutatásra és az egyes és kettős rendszerű váltó ekéken kívül, különösen a motorikus erőre berendezett szántó és talajmivelő gépek bemutatására hívjuk fel a gyárosok figyelmét, még pedig az olyan gépek bemutatására, a melyek *hegyoldalon is jó munkát végeznek*. A gazdaközönség körében már is általános az érdeklődés és a kiállítás és bemutatón előreláthatólag nagyarányú vásárlások fognak történni. A szeptember 7-én tartandó országos birtokpolitikai nagygyűlésre az ország minden részéből összeseregülő gazdák nagy része már szeptember 6-án, a bemutatás napján Kolozsváron lesz.

A temesvári miniszteri kirendeltség és a mezőgazdasági szövetkezeti mozgalom. A Délvidéknek sok tekintetben már eddig is nagyterjedelmű szövetkezeti hálózatának teljes kiépítését a földmivelésügyi miniszterium temesvári kirendeltsége most vette munkaprogramjába, a mely miniszteri kirendeltség Temes és Krassó-Szörény vármegyékre kiterjedő hatáskörrel ez évben kezdte meg működését. A szövetkezeti mozgalomnak a Délvidéken lakó nagyobbarányú népszerűsítése módozatainak megvitatására a temesvári miniszteri kirendeltség az Országos Központi Hitel-és Szövetkezeti és a gazdasági testületek képviselőinek bevonásával Temesvárott értekezletet tartott, melyen a szükséges munkaprogramot dolgozták ki.

Sörárpa- és komlókiállítás. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület az idén is rendez sörárpa- és komlókiállítást. A kiállítás rendező bizottsága Jeszenszky Pál elnöklésével ülést tartott, melyen részletesen tárgyalták Grabner Emil és Gyárfás József gazdasági akadémiai tanárok, továbbá Cséser Lajos dr. komlótermesztő szaktanárnak a rendezési és bírálati szabályzat módosítására vonatkozóan beterjesztett indítványát. Élénk eszmecsere fejlődött ki a módosítások fölött s a rendezőbizottság Dégen Árpád dr., Lénárd Róbert és Cséser Lajos ar. főlshóllásai és javaslati alapján módosította a szabályzatot s a bíráló-bizottság kiegészítésére Czobor Bélát, Buchwein Bélát, Lészay Ferenczet, Milodánovics Simont, Trischler Ferenczet, Ruisz Antalt és Lázár Simont választotta meg. A kiállítást szeptember 28—30. napjain az OMGE székházában tartják meg.

Mezőgazdasági szakoktatási intézményeink a kolozsvári kiállításokon. Óriási készülődések előzik meg az E. G. E. szeptember havi kiállításait, hogy a kiállításokkal kapcsolatos országos birtokpolitikai nagygyűlés alkalmá-

ból az ország minden részéből Kolozsvárra egybeseregülő nagy gazdaközönségnek bemutatható legyen Erdély mezőgazdaságának és állattenyésztésének hű képe. A kiállításokon, mint értesülünk, az erdélyi mezőgazdasági szakoktatási intézmények is, eddig még nem tapasztalt arányokban fognak résztvenni és fogják emelni kiállítandó tárgyaikkal és állataikkal a kiállítások tanulságosságát. A kolozsvári gazdasági akadémia a kiállítási helyiségül szolgáló korcsolyacsarnok hatalmas nagy boltíves belépőteremt már előre lefoglalta, még korábban bejelentette a kiállításban való részvételi szándékát az algyógyi földmivésiskola is, amely mellé minden bizonnyal a többi erdélyi alsóbbfoku szakoktatási intézmények is sorakozni fognak. A gazdasági akadémia kiállításával kapcsolatban külön csoportjai lesznek a kolozsvári vetőmagvizsgáló és növénykísérleti állomásoknak, az akadémiai gyógynövénytelepnek, azonkívül a kertészetnek stb. Az akadémia gazdasága az állat és terménykiállítás fog válogatott állat és illetve terménykollektívákat bemutatni.

Románia növénynevelése. A romániai kormány felismerve a növénynevelés rendkívüli nagy közgazdasági jelentőségét, Filipescu román földmivelésügyi miniszter intézkedése következtében növénynevelési intézetet létesít, a mely az idén kezdi meg működését azzal a feladattal, hogy a romániai gazdák számára az eddigieknél többet termő új gazdasági növényfajtákat alkosson. Érdekes, hogy ez a kis állam mindjárt kezdetben nagyszámú személyzettel szervezi az új intézetet, mert a gabonafélék nevelésére egymagában négy szakemberük lesz, úgy, hogy a buza, rozs, árpa és zab nevelésén egy-egy külön szakember fog dolgozni, a minek folytán lehetségessé válik, hogy oly behatóan foglalkozhatnak egy-egy növényvel, hogy rövid idő alatt sikeres eredményeket érhetnek el. Ilyen módon Romániában szélesebb alapon indulnak meg a növénynevelési munkálatok, mint nálunk, a hol az állami költségvetés szerint a növénynevelési intézetnek jelentékenyen gyengébb eszközök állanak rendelkezésére és így lehetségessé; hogy Románia, melynek természeti viszonyai sokban hasonlóak a mieinkhez, néhány év múlva a magyar növénynevelési munkálatokat tulszárnyalja. Az új román nevelési intézet hatásköre Románia egész területére kiterjed és így egységesen fogja az egész ország növénynevelését irányítani és végrehajtani, miáltal elérlik azt, hogy ez a nagyjelentőségű ügy egy középpontból egységesen irányítva az ország terméshozásának elsőrendű tényezőjévé válhatik.

Országos földbirtokpolitikai nagygyűlés Kolozsvárott. Az Erdélyi Gazdasági Egyesület szeptemberi kiállításai idejére, szeptember hó 7-ére Kolozsvárra országos földbirtokpolitikai nagygyűlést hívott egybe. Ennek a nagygyűlésnek a programját az egyesület most küldötte szét a kiállítási programok és bejelentő lapokkal együtt. A nagygyűlés elnöke báró Bánffy, az EGE alelnöke, alelnökök báró Jósika Gábor és Lészay Ferencz. Előadó gróf Bethlen István és Tokaji László.

Kincstári vetőmag a gazdáknak. A földmivelésügyi kormány elrendelte, hogy a kisbéri, bábólnai, mezőhegyesi és fogarasi ménesbirtokok, valamint a gödöllői magy. kir. koronauradalom gabona- és egyéb szemes terménykészletéből az erre alkalmas minőségű magvak vetőmagul azoknak a gazdáknak kiadassanak, a kik eziránt a birtokok igazgatóságához fordulnak. Az egyes termények csak készpénzfizetés mellett engedtetnek át. Az eladási ár Kisbérre, Bábólnára, Mezőhegyesre és Gödöllőre nézve a budapesti tőzsdei, Fogarásra nézve az odaváló piaci árak szerint állapítatik meg oly módon, hogy az elszállítást megelőző napon jegyzett tőzsdei, illetőleg piaci árakból szállítási költségre Kisbérén 83 fillér, Bábólnán 50 fillér, Gödöllőn 30 fillér, Mezőhegyesen pedig 100 fillér métermázsánként levonatik, az ily módon megállapított árhoz azonban, mivel jól megrostált vetőmag engedtetik át, mindegyik birtokon 2 K hozzászámitatik. Egy gazdának egy és ugyanazon gabonanemből 100 q-ig, egyéb magvakból pedig 10 q-ig terjedő mennyiség engedtetik át. A vásárolt vetőmag kizárólag csak vetésre fordítható, hiteles községi bizonyítvánnyal igazolandó, hogy a megrendelt vetőmagra az illetőnek saját gazdaságában tényleg szüksége van. A szükségelt vetőmagvakra a gazdák az illető uradalmak igazga-

tóságainál előjegyzést is kérhetnek, még pedig őszi gabonára október 1-ig, tavaszira deczember végéig. Minden előjegyzett vetőmag után előlegül, illetőleg bánatpénz gyanánt métermázsánként 1 korona beküldendő, mely összeg a szállításkor az egész vételárba beszámíttatik.

Terményszállítás a honvédség részére. A magy. kir. honvédség részére 1913 október hónap 30-ig terjedően Baja, Budapest, Fiume, Jászberény, Kaposvár, Kecskemét, Kiskunfélegyháza, Pécs, Szabadka, Székesfehérvár, Ujvidék, Vác és Zombor katonai átvevőállomásokra nagyobb mennyiségű zab, széna, alom- és ágszalma, magyar kőszén, kemény és puha tűzifa szükséges. A szállítási módozat s az összes feltételekre vonatkozóan az illetékes honvéderületi hadbiztoságok nyújtanak fölvilágosítást.

Az Ampelologiai Intézet közli, hogy június 26-tól július 2-ig rendkívül hideg időjárása nem kedvezett ugyan a peronoszpóra tömegesebb elszaporodásának, de mivel a nagymértékű hőszűkület a szőlő fogékonyságát a peronoszpóra iránt tetemesen fokozta, a bajnak nagyobbarányú jelentkezése az idő felmelegedésével annál is inkább várható, mivel az Alföld középső vidékeit leszámítva, mindenütt bőséges nedvesség is járult a peronoszpóra életfeltételeihez. Elsősorban áll ez az ország egész keleti felére, a délvidékre, azután a nyugati vidékre, kevésbé az Alföld középső tájaira. A már régebben jelzett járásokon kívül az elmúlt héten a következő járásokban állapította meg az intézet ugyancsak a beküldött anyag alapján a baj jelentkezését és pedig; bodrogközi (Zemplénm.), nyirbogyáni (Szabolcsm.), egri (Hevesm.), kiskunfélegyházai (Pestm.), zombolyai (Torontálmegye), marosludasi (Torda-aranyosm.) és kolozsvári (Kolozsm.) járásban. Tekintve, hogy a firtbántalom már jelentkezik, nagyon ajánlatos a firtöknek mielőbb rézkénporral való porozása. Az Ampelologiai Intézet kéri a szőlőgazdákat, hogy azonnal küldjenek peronoszporás leveleket és firtöket, mihelyt a baj akárcsak a legkisebb mértékben is jelentkezik, még abban az esetben is, ha a gazda netán maga is felismerné a betegséget és tisztában van az ellene való védekezés módjával. Az intézet kiadott prognózisainak ellenőrzése és további vizsgálatai okából kéri ezt. Mindenki, aki levelezőlapon hozzá fordul, díjtalanul küld az Ampelologiai Intézet (Budapest, II., Debrői ut 15—17.) védekező utmutatást és válaszborítékot.

A szőlők állása. Nem hivatalos tudósítások szerint a tavaszi fagyok csak néhány vidéken tettek ma is érezhető kárt. Ez annak tulajdonítható, hogy a felmelegedés nem történt egyszerre, hanem fokozatosan és az áprilisi és májusi meleg idők az alvó rügyek egyrészt is fakadásra bírták. Nagyobb fagyokat most már csak Egerből (Hevesmegye) jelentettek, a hol a lefagyott tőkék 10—20 százaléka nem fakadt ki. Szerém vármegyében is nagyobb kárt tett a fagy, Arad vármegyében az elfagyott tőkéknek csupán 10—15 százaléka hajtott ki. Nógrád vármegyében nemcsak a tavaszi fagyok tettek kárt, hanem a júniusi hideg is érzékenyen sujtotta a szőlőket. A virágzás különben az ország nagyrésztében jól sikerült. A kései fajtáknál azonban a júniusi hideg zavarólag hatott és egyes részekből, mint Nógrád vármegye, még ma is jelentenek bimbóban levő firtöket. A szőlőmoly az egész Alföldön pusztít, különösen Szeged vidékén. Az idei év már a hegyi szőlőgazdáknál is megismerteti a szőlőmolyt, a miről bizonyosságot tesznek a tokaji, erdélyi és nógrádi jelentések. A második generáció fellépése azonban, ugylátszik, nem lesz olyan nagymérvű, mint az előző években, a minek oka a rendellenes időjárás. A peronoszpóra több vidéken erősen fellépett, a mi a hivatalos miniszteri jelentéssel ellentétben áll, de ennek anyaggyűjtése és feldolgozása a Borászati Lapokhoz érkezett tudósításokat megelőzte és így a hivatalos jelentés az újabb adatokat nem tartalmazhatta. Nagyobb peronoszporajárványt jelentenek Tiszakürtről (Jász-nagykunszolnok vármegye), Bajáról és Bácsalmásról (Bácsbodrog vármegye), Szécsényből (Nógrád vármegye), Solymosilósvárol (Szilagy vármegye), Szalacsról (Bihar vármegye), de az ország legnagyobb részéből kisebb-nagyobb peronoszporajárványról adnak hírt. A szőlők mai állásából ítélve, közepes termésre lehet kilátás.

Burgonyaszükséglet Bulgáriában. A kereskedelemügyi miniszter szófiai szaktudósi-

tójának jelentése szerint Bulgáriában a háború következtében erősen csökkent a burgonyatermesztés is. A készletek annyira megapadtak, hogy a városi piacokon 30 frankot is elkérnek a legsilányabb burgonya métermázsáért. Mivel pedig a burgonya a bulgár nép táplálkozásában igen fontos szerepet játszik s a belföldi termés a szükségletet nem képes fedezni, a magyar burgonyának a béke helyreálltával kedvező piac kínálkozik. A m. kir. kereskedelmi muzeum az érdeklődőknek szívesen ad utbaigazítást

Értéktelen külföldi műtrágyát hozott nálunk megint forgalomba egy pozsonyi kereskedő »Potasche« műtrágya név alatt, melyet állítólag nagyon olcsón, 5.25 K-ért árusít métermázsánként. Egy megejtett hivatalos vizsgálat szerint ez a hamuszir gyári hulladék csupán 4.2 % kálit és 0.09% foszforsavat tartalmaz s ennek következtében alig 40 fillér belértéke van. Igaz ugyan, hogy az illető főelárúító azt hirdeti, hogy a hulladéktrágya 2% nitrogént, 3% foszforsavat és 4% kálit tartalmaz, ezen beltartalomért azonban maga sem vállal szavatosságot. A hatóságok itt-ott már meg is tették a hulladék forgalombahozatalának megakadályozására a szükséges intézkedéseket, mert hazánkban csak olyan műtrágyákat szabad áruba bocsátani, amelyek hirdettelt beltartalmáért a gyár vagy elárúító szavatol. Miután pedig az értéktelen Potasche hirdettelt beltartalmáért forgalombahozója nem áll jól, forgalombahozatala üldözendő cselekmény. Mint értesülünk, már eddig is sokan mentek lépére s vásároltak ebből a termék-fokozóhatással egyáltalán nem bíró hulladékból, miért ajánlatos, hogy vidéki gazdasági egyesületeink találjanak módot a gazdák károsításának megakadályozására.

Egy talajmivelő gépgyár fölszámolása. Kőszegi Károly-féle talajmivelő gépgyár részvénytársaság nemrégiben bajai üzemét ideiglenesen beszüntette; az igazgatóság most rendkívüli közgyűlést hívott egybe, amelynek azt javasolja, hogy a bajai gyárpületre vonatkozó szerződést bontsák föl, a gyári berendezés, a gépezet és szerszámok értékesítésével pedig az igazgatóságot bízzák meg. A társaság 1908 ban alakult 700.000 korona alaptőkével, osztalékot nem fizetett.

Statisztika a jégbiztosításról és jégkárokról. A nemrégiben megjelent 1911. évi Magyar Statisztikai Évkönyvben érdekes adatokat találunk a jégkár elleni biztosításra vonatkozólag. E szerint 1911-ben: takarmányfüvek, répa, burgonya 168.000, tengeri és cukorrépa 8.416.000, buza 224.385.000, egyéb szemes termékek 154.300.000, olajvetemények, hüvelyesek 7.904.000, kender és len 3.161.000, szőlő és komló 2.222.000, dohány 6.999.000, az összes mezőgazdasági termékek 407.558.000 korona értékben voltak biztosítva jég ellen. A multhoz képest tehát határozott visszaesést konstafálhatunk, mert 1910-ben 443.447.000 korona biztosítást kötöttek a gazdák, tehát 36 millióval többet, mint a következő évben. Érdekes dolog, hogy annak a körülménynek, miszerint 1910-ben tömegesebben biztosított a gazdaközönség, kizárólag ő maga vette hasznát. A míg ugyanis 1911-ben a biztosító társaságok mindössze 4306.000 korona kártérítési összeget fizettek ki, addig 1910-ben a kifizetett kárösszeg 11.008.000 koronát tett ki. Tehát csaknem 7 millióval többet, mint a rákövetkező esztendőben. A gazdaközönség figyelmét tehát nem ok nélkül hívjuk fel a Gazdák Biztosító Szövetkezetére, amely altruisztikus intézménynek köszönhető az, hogy ma már a jégkár ellen is méltányos feltételek mellett lehet biztosítani. Érdekes ezenkívül az 1911. évi statisztikából, hogy szőlőt és komlót aránylag a szemes termékekhez képest mily kevés értékben biztosítanak nálunk, pedig Magyarország szőlő és komlótermelésének értéke ma már olyan jelentékeny értéket képvisel, hogy annak védelmére a biztosítás útján komolyabban lehetne gondolkodni.

Szilági és Diskant miskolci gépgyáros cég kitűnő könyökszerkezetű és víznyomású borsajtóira, valamint legújabb rovátkolt alumínium kuphengerű zuzógépére felhívjuk olvasóink figyelmét. Kiemelendők különösen a cég által feltalált és készített Kossuth és Hegyalja borsajtók, nemkülönben a nagyüzemi préseléshez készített Rákóczi kettős kosaru sajtók, melynél a régi világ fából készített prése zseniálisan egyesítve van a modern technika vívmányaival. A sajtók felsőrésze acél, alsórésze faszervezet. Ennél fogva a must seholsem érintkezik vasrészekkel, hanem csak fával, ami a must színét, ízét, zamátját nem befolyásolja. A törkölyt sem kell összevagdálni, hanem kisebb darabokban is könnyen ki lehet venni. 1901. évi temesvári, az 1902. évi egri és pozsonyi II. mezőgazdasági, az 1906. évi nagyvárad, 1907. évi pécsi országos kiállításon a cég borsajtói első díjjal és aranyéremmel lettek kitüntetve. A cég ingyenes árjegyzékét kívánatra minden érdeklődőnek megküldi.

Marhatáppor. Mint igen megbízható, jól bevált és profilaktikus szer ajánlható, sok évi tapasztalat alapján a Kwizda Ferencz János cs. és kir. udvari szállító és körgyógyász által előállított Kwizda-

féle korneuburgi marhatáppor, melynek sikerült összetétele ezen szert minden gazdálkodó és állattulajdonos részére valóságos bázi kincses teszi, mivel az emésztő szerveket erősíti, a megemésztett tápanyagok felhalmozódását megakadályozza és az állatok természetesen tes ellentálló erejét növeli.

Kereskedelem, tőzsde.

S Z E S Z.

A szeszületben a héten a forgalom nem volt nagyon élénk és a szeszárok tartott áron zárulnak zárlatra, míg ellenbenben prompt és július-augusztusi szállításra olcsóbb árban is voltak ajánlatok.

Elkelt *finomított szesz* adózva nagyban 206—207.— koronáig, adózatlanul 67—68.— koronáig, míg ellenben másodkézből olcsóbb árban volt ajánlat adózáttal 65—65½ koronáig. Kisebb tételek adózva 209 koronáig keltek.

Denaturált szesz nagyban hordóval együtt 55 koronáig volt ajánlat, későbbi zárlatra ½—1 koronával többet kérnek.

Mezőgazdasági szeszgyárak részére folyó kampagnéra gyár a kínálat és 60 koronáig történtek üzletek. Új termelési ideigre kevés üzlet létesült.

Budapesten a kontingens nyersszesz ára 59.50—60.50 korona.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	206.50—207.— K
Finomított szesz adózatlan	67.50—68.—
Élesztőszesz adózva	—
Élesztőszesz adózatlan	—
Nyersszesz adózva	204.50—205.—
Denaturált szesz	55.—56.—

Napijelentés a gabonátőzsdéről.

— 1913. július 11. —

Gyenge kínálat és elegendő kereslet miatt az irányzat készbuzában szilárd és a foralomba került 12.000 mm. 5 fillérrel dráábban kelt el. — A többi cikkek iránya tartott.

Eladatott:

Buza, Tiszavidéki: 100 mm 77.8 kg. 22.70 K, 200 mm. 77.5 kg. 22.30 K, 1000 mm. 77 kg. 22.— K, 150 mm. 75.5 kg. 22.20 K

Fehérmegyei: 100 mm. 79 kg. 22.60 K, 200 mm 78 kg 22.10 K.

Pestvidéki: 650 mm. 79.5 kg. 22.65 K, 1400 mm. 78 kg. 22.45 K, 300 mm. 78 kg. 22.30 K, 1500 mm. 76 kg. 21.90 K.

Rozs. 1000 mm. 16.70 K 100 mm. 16.95 korona.

Új rozs. 500 mm. 17.10 K. 200 mm. 17.10 K, 300 mm. 17.05 K. 500 mm. 17.— K, 100 mm. 17.— K.

Zab. 100 mm. 19.40 K, 200 mm. 18.50 K. 100 mm. 18.35 K, 250 mm. 18.— K.

Tengeri. 500 mm. 15.84 K. 100 mm. 15.95 korona.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. májusra ..	10.55—10.56
Buza októberre.....	11.47—11.48
Rozs áprilisra	9.25—9.26
Rozs októberre	9.35—9.36
Zab áprilisra	9.73—9.74
Zab októberre	8.46—8.47
Tengeri 1913. májusra..	8.02—8.03
Tengeri júliusra.....	8.12—8.13

Készaru-tőzsde 1913. július 11-én.

Fajta	Hektoliterenkénti súly kilogrammban		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
	Kor-tól	Kor-ig	Kor-tól	Kor-ig
Buza:				
Tiszavidéki ..	75	—	79	22.40
" ..	76	21.75	80	22.45
" ..	77	21.95	81	22.25
" ..	78	22.15	82	22.45
Fehérmegyei				
" ..	75	—	79	22.15
" ..	76	21.55	80	22.25
" ..	77	21.65	81	22.50
" ..	78	21.75	—	—
Pestvidéki				
" ..	76	21.65	79	22.25
" ..	77	21.95	80	22.35
" ..	78	21.85	81	—
Bánsági				
" ..	75	21.35	79	—
" ..	76	21.65	80	—
" ..	77	21.85	81	—
" ..	78	21.95	82	—
Bácskai				
" ..	75	21.45	79	—
" ..	76	21.65	80	—
" ..	77	21.85	81	—
" ..	78	22.05	82	—
Rozs elsőrendű új középminőségű (új)				
Árpa takarmányáru elsőrendű			17.15	17.30
" másodikrendű			17.—	17.10
Köles			16.40	16.80
Zab elsőrendű (új)			—	—
" középminőségű (új)			19.30	19.60
Tengeri belföldi új			18.30	18.80
" román v. bolgár			15.80	15.00
Repozékáposzta			15.90	16.—

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester utca, 1913. július 11-én. A székesfővárosi vásár igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozották a szokott közlegekből 110 szekér réti széna, — szekér muhar, 12 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 31 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), 200 zsák szecska.

A forgalom élénk.
Arak q-ként fillérben a következők:
Réti széna I. r. 840—940, réti széna II. r. 600—800, réti széna csomagolása 440—500, muhar ———, zsupszalma 440—540, alomszalma 300—400 takarmányszalma ———, tengeriszár ———, egyéb takarmány ———, zabos-büköny 600—780 ———, lóhere ———, luczerna 640—840 (új), köles ——— sarju ——— szalmaszecska 500—540, Összes kocsiszám 165. Összes súly 198.000 kilogramm.

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonáraktárak gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1913. június 28-tól 1913. július 5-ig.

A forgalom és készletek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
	mennyisége métermázsákban				
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1913. júni. hó 28-án.	641136	111460	40877	159410	398958
Béta-1913. jun. 28-tól rozás/1913. jul. 5-ig	31813	4107	1227	8278	66526
Kita-1913. jun. 28-tól rozás/1913. jul. 5-ig	55870	8115	3267	15549	86875
Készlet 1913. jul. hó 5-én	617079	107152	38837	142139	378603
II. Az 1913. július hó 5-én megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Baros	1900	2964	50	13730	95142
Berettyóújfalva	29	391	—	—	—
Békéscsaba	25248	264	236	61	8846
Brassó	2 07	—	319	1751	6954
Budapest	40818	44487	68	75146	68118
Csáktornya	456	805	£853	239	2554
Czegléd	—	—	—	—	—
Debreczen	1880	379	17	59	248
Déaványa	16275	517	28	22	695
Érmihályfalva	870	8153	—	27	1246
Fiume	12482	59	2402	32820	73918
Győr	5088	3987	1312	197	14862
Kába	—	—	—	—	—
Karozag	3674	—	—	—	—
Kassa	—	—	—	—	—
Kisujszállás	4273	900	57	30	—
Kisvárd	1000	4600	—	—	450
Kolozsvár	—	—	—	—	—
Marosludas	—	—	—	—	—
Maros-Vásárhely	1849	311	201	606	4031
Mátészalka	—	—	—	—	—
Mezőkaszony	1327	—	—	—	—
Mezőtúr	16395	134	630	132	22
Miskolc	10975	1414	2887	888	848
Nagybeáskerek	479	—	—	—	18389
Nagykanizsa	1930	17558	13514	1190	2240
Nagykároly	106	2764	15	—	45
Nagyszalonta	20542	—	—	604	—
Nagyseben	312	248	242	1113	7891
Nagy-Várad	2362	524	—	258	651
Nyíregyháza	3441	15479	761	194	403
Nyitra	2877	279	686	—	—
Pancsova	2430	—	—	—	3076
Pozsony	—	—	—	—	—
Szarvas	1759	54	143	355	1245
Szatmár-Németi	3472	1377	99	473	1153
Szeged	4934	2000	—	175	2391
Szombathely	211	—	9216	47	—
Temesvár	7948	4	—	645	11122
Verecz	6325	86	400	865	11639
Eszék	—	—	—	1239	4771
Sziszek	648	—	—	3289	11457
Zágráb	—	—	—	13213	201
Zimony	—	—	—	—	—
B) Szövetkezeti gabonáraktárak.	10540	65	—	776	36

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társaszerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

KLISÉKET
MINDENMŰ NYOMTATVANYOKHOZ
SZÉP ÉS TISZTA KIVITELBEN
PONTOSAN ÉS OLCSÓN
HÉSZIT
KOBLINGER GYULA
PHOTOCINNOGRAFIAI MŰINTÉZETE
BUDAPEST
VII. CSENGERI UT. 22.
VIDÉKI MEGRENDELÉSEK IS PONTOSAN
ESZKÖZLTETNEK.

Kitünő leszármazásu eladó tenyészbikák.

Hágóképesség szavatoltatik.

Bővebbet a **SOPRONMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET** titkári hivatalánál.
SOPRON, KOLOSTOR-UTCZA II.

1. **Betyár** nevű 1½ éves simmenthali jellegű ára 2000 korona.

2. **Fürge** nevű 2 éves főlvér ára 1500 korona.

3. **Primas** nevű 2 éves főlvér ára 1300 korona.

Apjuk:

Pipaos rajnai telivér, melynek anyja 5 évi ellenőrzött próbafejés alatt átlagban évi 6686 kg. tejet 2048 kg. zsírtartalommal adott, maximális fejése 8418 kg. volt.

Betyár anyja:

14. sz. sopronmegyei tájfajta 1910. évi (előhási) tejelése 3650 kg. 1911. " (7 havi) " 2719 "

Fürge anyja:

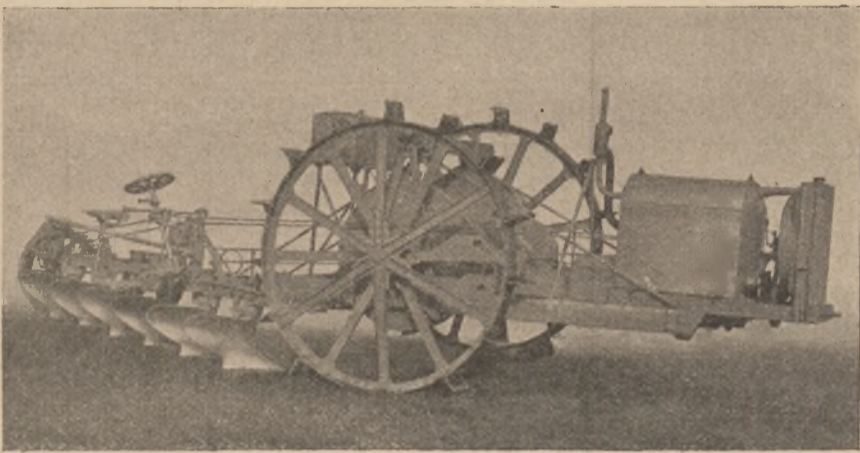
58. sz. sopronmegyei tájfajta ellenőrzött tejelése 1912-ben 3538 kg.

Primas anyja:

31. sz. sopronmegyei tájfajta ellenőrzött tejelése 1912-ben 3400 kg.

STOCK MOTOREKE

erős, könnyű, egyszerű, olcsó.

Üzemben megtekinthető. Résztvesz a galántai ekeversenyen. Minden ekeversenyen **első** díjat nyert. Közel 700 eke dolgozik **kifogástalanul** a legkülönbözőbb talajviszonyok mellett.

Vezérképviselőt:

MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

okl. gépészmérnökök mérnöki irodája

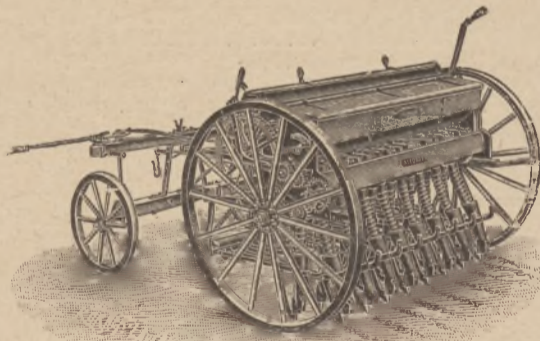
BUDAPEST, V. KER., KLOTILD-UTCZA 4. SZÁM.

KÉPVISELETÜNK: Duna-Tisza köze, Tiszántul és Erdélyben: **DÉNES B.** betet társaság, Budapest, V., Lipót-körút 15.

SZAB. „REKORD II” műtrágyavetőszerkezettel kombinált sorvetőgép. Sorba vet! Sorba trágyáz!

A LOSONCZI MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG GYÁRTMÁNYA.

A sorbatrágyázás nagy terméstartóbbletet eredményez.

A sorbatrágyázás által tetemes műtrágyamegtakarítás érhető el.

SZAB. „REKORD II”

a létező legtökéletesebb sorvetőgép, a legideálisabb műtrágyaszóró, az egyedüli kifogástalanul működő kombinált vetőgép, beszerzési ára a jelentékeny műtrágyamegtakarításból és tetemes terméstartóbbletből már az első évben megtérül.

Saját érdeke minden gazdának, hogy mielőtt vetőgépet vesz, érdeklődjék a „REKORD II” vetőgép iránt.

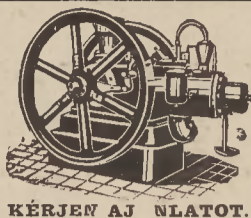
A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérügynöksége

BUDAPEST,

Fióktelepek: Nagyvárad, Debreczen, Temesvár.

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
 Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, legbizto-
 sabb üzemerő. — Ver-
 senyképes árak. —
 Elsőrangú minőség. —
 Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJÁNLATOT.

BACHRICH és TÁRSA
 Betéti társaság
 Budapest, V/v., Váci-körút 59.
 Telefonszám: 71-01. □□ Sürgőnycim: „CLIMAX“

LÖSCHNIGG ANTAL papír nagy-kereskedése **GRAZ** :: Gries-gasse 4.
 alkalmas megvételre ajánl:

Csomagoló papírt almáshordók és ládák kirakására.
Finom vágott burkolópapírost, fehér vagy színe-
 mőcsnek. set, asztali gyű-
Legfinomabb papirgyapotot, asztali gyümölcs rende-
Selyem nyiradékot, fehérést és zése és csomagolásához.
 színeset } csomagolási czélokra.
Fagyapotot,
Szállítási czimkéket.
Befőzéshez pergamentet ivekben vagy tekercsekben.
Valódi pergament papírost tekercsekben, szőlő, szár-
 nyas, hal, vad, sajt és vaj csomagolására.
Perganynpapírost vaj csomagolására.
Wieni fogóövet. Faszalagpapírost, rovarenyvet,
gyümölcs- és szőlővédő zacskókat.
 Mintákkal és árjegyzékkel szolgálunk.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alapított 1900-ban.

Igazgatóság Budapesten, VIII., Baross-utca 10. szám.

Folyó év november hó 1-től saját székházába, a Kálvin-térre helyeztetik át.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerint előnyös feltételek mellett.
 Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.
 A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzlet feleslegéből közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.
 Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül az igazgatósághoz vagy az ország minden egyes helyén működő képviselők közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával	2.527,930 K
Tartalékok	3.857,603 „
Biztosított tagjainak fennállása óta kifizetett tűzkárokból	10.740,000 „
„ jégkárokból	5.042,000 „
Biztosított érték tűzben 1912. évben	880.000,000 „
„ jégben „	68.000,000 „
Életfűzet állománya	15.240,000 „

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS“ Országos Központi Segélyező Társulat úján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiházasítási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyesajórtok szervezhetők jótékonyozélu működéssel. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

UJ!

Ne vásároljon semmiféle kisebb szántógépet, mig **50-65 HP**

Mc LAREN-féle tulhevitős magajáró gőzekémet meg nem tekintette.

E gép részt vesz a Galánta-i versenyen.

Utólérhetetlen csekély garantált szénfogyasztás. ■ Minimális vízfogyasztás. ■ Minden más gépet felülmuló teljesítőképesség. ■ 100% üzemköltségmegtakarítás minden más szántógéppel szemben.

Ugyancsak ajánlom legujabb tipusu kettős McLaren-féle gőzekéimet.

FLEISCHL SAMU cég, Budapest, V., Nádor-utca 28.

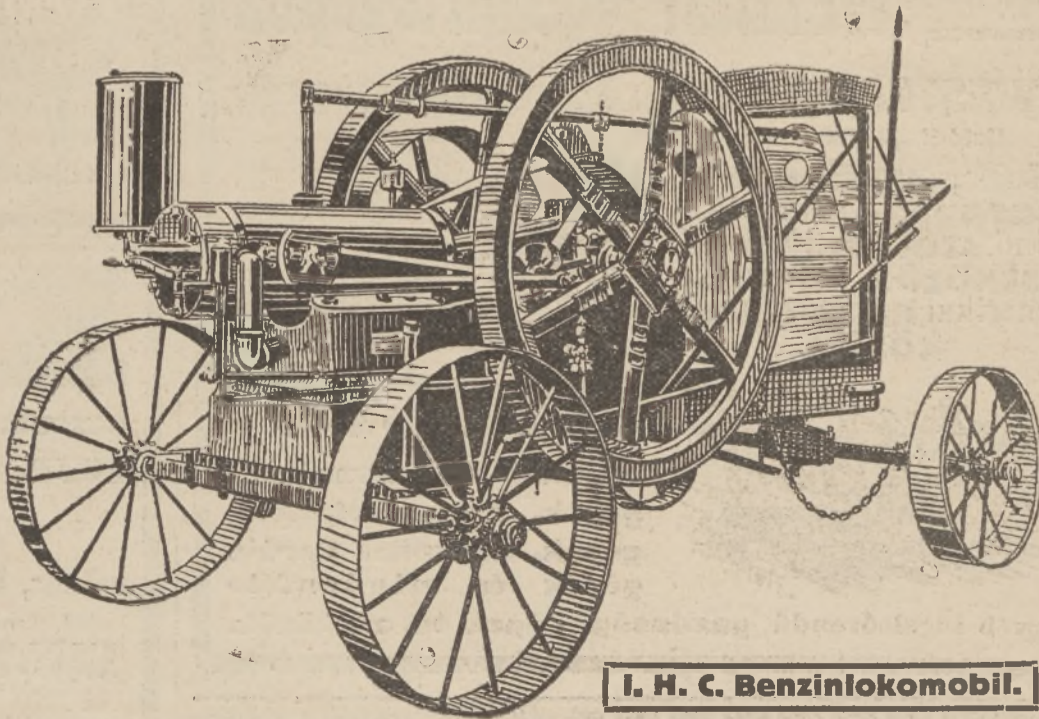
I. H. C. BENZINMOTOROK

1—25 eff-lóerővel **stabil** felállításra lokomobilok és magánjáró benzinlokomobilok, mint **takar-
 mánykészítő, visszivattyuzó és cséplőmotorok** rohamosan terjednek, mert **üzemük a legegyszerűbb, legbiztosabb és legolcsóbb.** Gazdasági czélokra csakis az eredeti I. H. C. benzinmotor felel meg, mert kezelését az egyszerű béres is elsajátítja.

INTERNATIONAL HARVESTER Co. OF AMERICA

Budapest, V. kerület, Váci-ut 98. szám.

Képes árjegyzéket kívánatra díjmentesen küldünk.

I. H. C. Benzinlokomobil.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás.

MANILLA aratógép kévekötözők kartellen kívül.

NAGEL ADOLF, Budapest, Arany János-utca 10.

Távirat: NAGELA.

Telefon: 35-92.

GABONA

(buza, rozs, árpa, kukorica, zab stb.) valamint **bor, must** a legmegbízhatóbban vásárolható az

ÓKÉCSKEI GAZDASÁGI EGYESÜLET

útján. A tőlünk vásárló kereskedő urak ókéskei tartózkodásuk idején, modern székházunkban ingyenes szállást kapnak. Megbízó soraival okvetlen korese fel az **Ókéskei Gazdasági Egyesületet, Ókésckén.** (Pestm.)

„Lucullus“ sertéstakarmány

alkatrészei: **marhavér** és **buzatakarmanly-liszt.** Elsőrendű **hus- és csontképző-takarmány,** protein tartalma 20-22%. Rendkívüli nagy hus-, csont- és zsirképző hatása folytán a mellette etetett többi **takarmány sokkal gazdaságosabban értékesül.** Számos bel- és külföldi nagy tenyésztőknél és nagyhizlálónál jó sikerrel kipróbálva. Kimerítő felvilágosítással készséggel és díjtalanul szolgál a

budapesti FATTINGER ÉS TÁRSA R.-T.

takarmánygyár vezérképviselői

Lemberger, Schön és Szász

Bauer B. Gyula

„ sertéshizlálók, Baja. „

sertésbizományos, Budapest, VIII., Bezerédy-u. 10

PROPPER SAMU

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. sz.

Nagy választékban, előnyös árakon kaphatók lényeges javításokkal ellátott:

DEERING-féle
eredeti amerikai

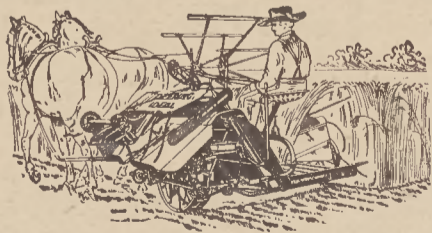
tárcsás-boronák,

fűkaszáló gépek, aratógépek és gyűjtőgépek ugyszintén

amerikai **WEEDER** gyomirtógépek

„WESTFALIA“ mütrágyaszórógépek,
Valódi „SACK“-féle

ekék, vetőgépek, boronák, valamint kitűnő szőlőművelési eszközök és eredeti amerikai kapáló eszközök,

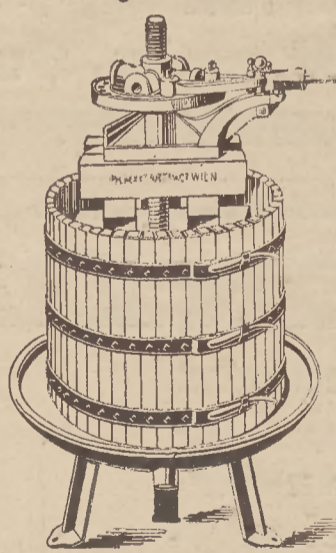

„APOLLÓ“

meszelő és permetezőgépek, szalmakötélfonó gépek, amerikai daráló gépek és mindenféle

egyéb legelsőrendű gazdasági gépek és eszközök.

Legmodernebb berendezésű különleges-gyártelepünk

40 év óta áll a sajtógyárak élén és legjobb hírnévnek örvend.

Kérjen különleg-árjegyzéket 176. számú, bor- és gyümölcs-sajtókról, teljes must-telepek, hidraulikus sajtók, gyümölcs- és szőlő-malmok, szőlő-morzsolók stb.

700-nál több érem és első díj.

Ph. Mayfarth és Társa

Wien II. Taborstrasse 71.

1500 munkás.

Képviselő kerestetik.

KLINGER HENRIK

Gyártelepek: Első magyar vitorlavászon-, len- és jutaárugyár Pozsonyban. Házi-ipar-vállalat Liptószentmiklóson. Székely szövőgyár és házi-ipar vállalat Sepsiszentgyörgyön. □□□□□□

Raktár:

BUDAPEST, V., Szabadság-tér 11. sz.

Ajánlja készítményeit, u. m.

lisztes-, korpa- és gabona-**ZSÁKOKAT**

lenből, kenderből és jutából, varrással vagy varrás nélkül. Továbbá vizmentes ponyvákat gépekre és kazlakra, nyers szekér- és repceponyvákat, nyers és ruggantázott kender-tömlőket, vízvedreket, vízmentes lótakarókat, vászon-sátrakat, esőköpenyeket, stb.

Mintákat kívánatra ingyen és bérmentve küldök.